

## **ПРОПОЗИЦІЇ**

до рекомендацій парламентських слухань на тему:  
**«Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України  
на наступні п'ять років»,**  
які надійшли до Комітету

**Кабінет Міністрів України та Міністерство енергетики та захисту довкілля України**

(листи від 28.10.2019 № 23973/0/2-19 та № 5/4-10/11699-19)

З метою забезпечення виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони було розроблено план заходів з її виконання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, яким передбачено приведення національного законодавства у відповідність із законодавством Європейського Союзу.

Разом з тим Верховною Радою України прийнято Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Стратегією визначено основні стратегічні цілі та завдання державної екологічної політики, що базуються, перш за все, на виявлених кореневих причинах екологічних проблем України та фінансовій спроможності держави до їх вирішення з урахуванням завдань Угоди про асоціацію України з ЄС, реалізація яких спрямована на досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

У вересні 2015 року було ухвалено Резолюцію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року».

Пріоритетними завданнями у сфері екологічної політики на наступні п'ять років є:

- запровадження системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів;

- забезпечення сталого використання та охорони земель, покращення стану уражених екосистем та сприяння досягненню нейтрального рівня деградації земель;
- продовження започаткованої реформи системи державного управління водними ресурсами на засадах інтегрованого управління за басейновим принципом (шляхом переходу від адміністративно-територіальної до басейнової моделі управління);
- розроблення та затвердження до серпня 2024 року планів управління для 9 районів річкових басейнів з подальшою їх реалізацією;
- впровадження нового порядку здійснення державного моніторингу вод;
- реалізація Стратегії зрошення та дренажу в Україні затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;
- забезпечити здійснення базової оцінки морських вод (у межах української частини акваторії Чорного та Азовського морів), визначення екологічного стану та встановлення природоохоронних цілей та індикаторів;
- запровадження програми моніторингу для здійснення поточної оцінки та регулярного оновлення цілей;
- започаткувати розроблення плану заходів щодо досягнення доброго екологічного стану морського довкілля;
- вдосконалення системи управління відходами, визначення правових, організаційних, економічних засад та механізмів контролю для забезпечення всебічного захисту здоров'я людей та довкілля шляхом впровадження заходів для запобігання або зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від управління відходами, сприяння їх повторному використанню і відновленню як вторинної сировини та енергетичних ресурсів;
- запровадження комплексного регулювання питань забезпечення хімічної безпеки та поводження з хімічними речовинами;
- забезпечення комплексного регулювання питань поводження з ртуттю, провадження господарської діяльності, пов'язаної з використанням ртуті, обмеження або виведення з обігу продукції, що містить ртуть;
- реалізація державної політики у сфері поводження з радіоактивними відходами, спрямованої на захист довкілля і здоров'я населення та персоналу від впливу іонізуючого випромінювання, завершення створення та забезпечення ефективного функціонування в Україні цілісної системи поводження з радіоактивними відходами;

- розширення можливостей, у тому числі фінансових, для належного функціонування Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника;

- законодавче врегулювання питань щодо процедури видачі документів дозвільного характеру в частині спеціального використання об'єктів тваринного і рослинного світу;

- отримання актуальної інформації про стан біорізноманіття;

- створення прозорої системи ведення лісогосподарської діяльності із залученням новітніх технологій для підвищення ефективності процесів;

- вдосконалення державної політики у сфері природно-заповідного фонду;

- зменшення втрат або ризиків втрат капіталовкладень у зв'язку із відсутністю у відкритому доступі даних щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду і обмежень, пов'язаних з ними;

- зменшення витрат через стабілізацію екосистемних послуг, які надають природоохоронні території;

- розширення кількості суб'єктів господарювання, що можуть взяти участь в організації та проведенні електронних торгів, підвищення прозорості усіх процесів організації та проведення електронних торгів;

- моніторинг стану підземних вод, ведення державного водного кадастру;

- використання власної сировини та її експорт;

- виконання регіональних та пошукових геолого-розвідувальних робіт, спрямованих на виявлення перспективних ділянок;

- вдосконалення державної політики у сфері охорони земель, боротьби з їх деградацією та опустелюванням для досягнення сталого розвитку держави, створення правових, організаційних та інших необхідних умов для реалізації принципів екологічно збалансованого землекористування;

- модернізація, інформатизація та цифрова трансформація державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Ураховуючи викладене та зважаючи на те, що процеси глобалізації та суспільних трансформацій підвищили пріоритетність збереження довкілля, а отже, потребують від України вжиття термінових заходів, пропонується:

1. Подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів України:

- 1) «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів»;
- 2) «Про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази»;
- 3) «Про ратифікацію Кігалійської поправки до Монреальського протоколу»;
- 4) «Про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року»;
- 5) «Про управління відходами»;
- 6) «Про території Смарагдової мережі»
- 7) «Про приєднання до Мінаматської конвенції про ртуть»;
- 8) «Про хімічну безпеку»;
- 9) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення природоохоронного законодавства»;
- 10) «Про ратифікацію Нагойського протоколу про доступ до генетичних ресурсів та справедливий і рівноправний розподіл вигід від їхнього використання до Конвенції про біологічне різноманіття»;
- 11) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення у відповідність до Бюджетного кодексу України плати за спеціальне використання об'єктів тваринного світу»;
- 12) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань захисту тварин від жорстокого поводження»;
- 13) «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» (у новій редакції);
- 14) Про ратифікацію Нагойсько-Куала-Лумпурського додаткового протоколу про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку»;
- 15) нову редакцію Кодексу України про надра;
- 16) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо земель водного фонду», з метою врегулювання проблем встановлення меж прибережних захисних смуг водних об'єктів, дотримання режиму та недопущення погіршення стану прибережних територій;
- 17) «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо забезпечення потреб охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів під час формування та використання територій об'єднаних територіальних громад»;

18) «Про внесення змін до Закону України «Про Загальнодержавну цільову програму розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року».

2. Вжити заходів для створення та забезпечення функціонування спеціально уповноваженого органу з питань моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів і торгівлі квотами на викиди парникових газів.

3. Підготувати пропозиції для формування Стратегії розвитку геологічної галузі та реформування геологічної галузі з урахуванням зарубіжного досвіду функціонування аналогічних служб у розвинутих країнах.

4. Передбачати щороку у державному бюджеті кошти на будівництво нових та реконструкцію існуючих сміттєпереробних заводів і рекультивацію полігонів.

5. Створити відкриту базу даних Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

6. Забезпечити виконання програми операційного моніторингу стану водних ресурсів.

7. Підготувати та впровадити Основні засади (стратегію) державної екологічної політики у збалансоване лісоуправління.

8. Завершити впровадження в експлуатацію спеціалізованого Порталу цифрових природоохоронних і природно-ресурсних послуг і державних екологічних реєстрів загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля» з урахуванням європейських підходів для спрощення процедури та скорочення часу на надання/отримання дозвільних документів, зменшення передумов для корупційних проявів, підвищення можливості оперативно розпочинати господарську діяльність.

9. Завершити розбудову та впровадити в експлуатацію загальнодержавну автоматизовану систему «Відкрите довкілля» на новітній цифровій платформі, яка забезпечить централізоване інформаційне обслуговування державного управління та Головного ситуаційного центру України Апарату РНБО (з питань національної екологічної безпеки) відповідно до інформаційних потреб; виконання Україною положень Орхуської конвенції, Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів у частині дотримання екологічних прав громадян і забезпечення надання вільного доступу до екологічної інформації про стан довкілля, екологічні ризики/загрози для безпечної життєдіяльності, екологічну перспективу із застосуванням телекомунікаційних технологій та глобальних інформаційних мереж.

10. Забезпечити покрокове підвищення якості відкритих природоохоронних і природно-ресурсних даних і дотримання Україною принципів Міжнародної хартії відкритих даних.

11. У контексті подальшого реформування земельних відносин, включаючи запровадження обігу земель сільськогосподарського призначення, та розширення прав місцевих громад на розпорядження земельними та іншими природними ресурсами забезпечити:

- екологічно-збалансовану трансформацію структури земель та угідь країни, реалізацію добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель та збільшення обсягів практичних землеохоронних заходів, зокрема щодо:

- виведення з ріллі деградованих і малопродуктивних угідь, прибережних територій та інших непридатних для розорювання земель;

- підвищення лісистості території країни, відтворення лісів, створення нових та реконструкції існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень;

- відновлення торфовищ, степових, лучних, водно-болотних та інших антропогенно змінених природних ландшафтів, створення і відновлення сіножатей та пасовищ;

- стабілізації вмісту ґрунтового органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах,

- відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель;

- внесення змін до Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271) з метою актуалізації його заходів та забезпечення їх належної реалізації до 2030 року;

- формування та використання територій об'єднаних громад на основі попередньої інвентаризації земельних та інших природних ресурсів з урахуванням вимог екологічної безпеки, потреб охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів;

- запровадження дієвого механізму економічного стимулювання використання та охорони земель;

- створення на базі Державної екологічної інспекції України дієвої системи державного контролю у сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів, у тому числі за дотриманням екологічних вимог під час прийняття рішень стосовно вилучення, викупу, надання, зміни цільового призначення земельних ділянок;

- забезпечення належного наповнення відомостями Державного земельного кадастру (далі – ДЗК), у тому числі про якісний стан земель та ґрунтів, синхронізації та інтегрованості ДЗК з кадастрами інших природних ресурсів;

- забезпечення вдосконалення та належного функціонування державної системи моніторингу земель та довкілля, системи раннього оповіщення та

моніторингу посух з використанням сучасних технологій та засобів, включаючи дистанційне зондування Землі.

12. Забезпечити здійснення державного моніторингу вод.

13. Внести на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт нормативно-правового акта про затвердження Плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року.

14. Підготувати та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт нормативно-правового акта щодо Стратегії морської природоохоронної політики України.

### **Державна служба України з надзвичайних ситуацій**

(лист від 28.10.2019 № 04-15375/29)

Розробити та прийняти Закон України «Про затвердження Державної цільової програми матеріально-технічного переоснащення національної гідрометеорологічної служби на 2020 – 2022 роки».

### **Міністерство закордонних справ України**

(лист від 30.10.2019 № 51/12-640-2966)

Основним завданням захисту довкілля та морської політики ЄС визначено забезпечення захисту навколишнього середовища, «блакитної економіки» та рибальства, включення їх до Європейської екологічної угоди, а також надання сприяння реалізації кліматичних амбіцій ЄС з одночасним створенням робочих місць та сталим розвитком цих сфер.

Президентом ЄК Урсулою фон дер Ляйн надіслано листа Єврокомісару з питань довкілля та морської політики Вірґініюсу Сінкевічусу, в якому рекомендовані наступні пріоритетні напрями:

I. Збереження природного середовища шляхом скорочення викидів, захист біорізноманіття, покращення здоров'я громадян ЄС та забезпечення стійкості економіки.

1) ЄС повинен очолити глобальні зусилля щодо скорочення втрат біорізноманіття. Слід розробити нову Стратегію біорізноманіття до 2030 року, яка включатиме положення Програми Natura2000, питання вирубки лісів, деградації земель, захист видів та їх природного середовища, а також стабільний розвиток морів та океанів.

2) Глобальний захист навколишнього середовища і біорізноманіття повинен згуртувати світ. У 2020 році Євросоюз повинен докласти максимальних зусиль для укладення амбітної угоди на Конференції сторін-підписантів Конвенції про охорону біологічного різноманіття від 1992 року.

Для цього ЄС слід використовувати всі наявні інструменти та дипломатичні можливості.

3) Реалізація амбіцій ЄС щодо зниження рівня забруднення навколишнього середовища, що вимагає широкого підходу у контексті забезпечення якості повітря та води, зменшення застосування небезпечних хімікатів, викидів, пестицидів і ендокринних руйнівників.

4) Єврокомісар очолить роботу над новим планом дій для циркулярної економіки задля забезпечення сталого використання ресурсів, особливо в ресурсномістких та високоефективних секторах. Це повинно підтримати і внести вклад в нову промислову стратегію.

5) Забезпечення океанів без пластику. Слід переглянути питання щодо мікропластику та забезпечити дотримання чинного законодавства у сфері використання пластмаси.

II. Процвітаючі та стабільні рибальство і блакитна економіка.

6) Забезпечити повне реформування Спільної політики в сфері рибальства, включаючи багаторічні плани управління ресурсами. Головними пріоритетами залишатимуться здійснення ефективного контролю та дотримання збереження максимального сталого приросту.

7) Перегляд Спільної політики у сфері рибальства до 2022 року для визначення шляхів вирішення проблем, які знаходяться поза увагою поточної політики ЄС, таких як соціальні аспекти, адаптація до зміни клімату та проблематика чистоти океанів.

8) Забезпечити внесок до Стратегії «Farm to Fork» з огляду на сталий потенціал морепродуктів як джерела низьковуглецевих продуктів харчування та сектора аквакультури.

9) ЄС повинен зайняти лідерську позицію у міжнародному управлінні океаном та провідну роль в дискусіях в Організації Об'єднаних Націй, особливо на Конференції ООН щодо океану в Лісабоні (червень 2020 року), а також на інших регіональних і міжнародних платформах.

10) ЄС слід проявляти нетерпимість до незаконного, незареєстрованого та нерегульованого рибальства. Потрібно застосовувати всі можливі інструменти для запобігання цьому явищу, у тому числі шляхом заборони імпорту рибної продукції як крайній захід.

11) Сприяти роботі Комісара ЄС з питань торгівлі Ф.Хогана, щоб підтримати позицію ЄС у дискусіях у Світовій організації торгівлі з метою досягнення глобальної домовленості стосовно заборони рибальських субсидій, які сприяють надмірному вилову риби, незаконному рибальству і перевищенню можливостей морських біоресурсів.



**Міністерство внутрішніх справ України**

(лист 28.10.2019 № 14592/08/35-2019)

1. Розробити та прийняти Закон України «Про затвердження Державної цільової програми матеріально-технічного переоснащення національної гідрометеорологічної служби на 2020-2022 роки».

2. Врегулювати на законодавчому рівні видобуток бурштину. Запровадити кримінальну відповідальність за здійснення операцій, пов'язаних зі збутом бурштину.

Необхідно щоб у законопроекті чітко визначалися умови легалізації цього бізнесу, регламентувалися і спрощувалися дозвільні процедури.

3. Для забезпечення ефективної протидії вчиненню правопорушень у сфері екології на законодавчому рівні необхідно розглянути питання щодо внесення змін до законодавства з метою надання повноважень Національній поліції України функцій у сфері екологічної безпеки, на законодавчому рівні заборонити промисловий вилов біоресурсу в річках на 3 роки, на морі 2 роки. Міжвідомчими комісіями вивчити (з залученням фахівців УПВП) проблематику наручного лову з подальшим законодавчим врегулюванням та жорсткою відповідальністю за її порушення.

**Міністерство розвитку громад та територій України**

(лист від 25.10.2019 № 1/11.1/14435-19)

З метою імплементації Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС «Про відходи та скасування деяких директив» необхідно в країні прийняти Закон України «Про управління відходами», яким запровадити в національне законодавство основоположні принципи та положення європейського законодавства у сфері управління відходами, зокрема, ієрархію управління відходами та принцип розширеної відповідальності виробника, системи довгострокового планування управління відходами на національному, регіональному та місцевому рівнях.

А потім, як це передбачено Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, прийняти закони України у сфері управління відходами: про захоронення відходів; про спалювання відходів; про муніципальні відходи; про відходи упаковки; про батареї та акумулятори; про відходи електронного та електричного обладнання; про відпрацьовані нафтопродукти; про зняті з експлуатації транспортні засоби та інших.

З метою імплементації Директиви Ради ЄС № 91/271/ЄЕС Європейського Парламенту та Ради від 25 травня 1991 року про очищення міських стічних вод, а також впровадження в Україні основних вимог актів ЄС щодо захисту

навколишнього природного середовища від негативного впливу скидів стічних вод промисловості, що безпосередньо впливає на якість води в джерелах питного водопостачання, та забезпечення права на безпечну воду та належні санітарні умови для кожного громадянина України Мінрегіоном розроблено проект Закону України «Про очистку стічних вод населених пунктів».

Законопроектом передбачено, зокрема, зобов'язання органів місцевого самоврядування забезпечити у разі відсутності негативного впливу на навколишнє природне середовище централізоване водовідведення в населених пунктах, визначати перелік уразливих зон та запровадження додаткової очистки стічних вод перед скидом їх в таких зонах, а також встановлювати заборону скиду осаду у поверхневі стічні води виконавцями послуг з централізованого водовідведення.

### **Міністерство освіти і науки України**

(лист від 30.10.2019 № 1/10-2762)

Верховній Раді України:

1. Адаптувати національне природоохоронне законодавство та запровадити сучасні підходи до забезпечення екологічної безпеки відповідно до принципів Європейського Союзу.

2. Внести зміни до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» в пунктах 2 і 3 статті 2 цього Закону:

- зона безумовного (обов'язкового) відселення – це територія, де розрахункова ефективна еквівалентна доза опромінення людини з урахуванням коефіцієнтів міграції радіонуклідів у рослини та інших факторів може перевищити 5,0 мЗв (0,5 бер) за рік понад дозу, яку вона одержувала у доаварійний період;

- зона гарантованого добровільного відселення – це територія, де розрахункова ефективна еквівалентна доза опромінення людини з урахуванням коефіцієнтів міграції радіонуклідів у рослини та інших факторів може перевищити 1,0 мЗв (0,1 бер) за рік понад дозу, яку вона одержувала у доаварійний період.

Кабінету Міністрів України:

1. Доручити відповідним центральним органам виконавчої влади:

1.1. Узгодити національну стратегію розвитку із вимогами ЄС і міжнародними зобов'язаннями зі сталого розвитку загалом та екологічними зокрема;

1.2. Створити фундаментальну основу для формування наукових засад ефективного державного управління сферою охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання й відтворення природно-ресурсного потенціалу, формування еколого-економічних передумов для переходу на засади екологічного управління і сталого розвитку;

1.3. Створити відкриту платформу для забезпечення широкої участі всіх зацікавлених у моніторингу досягнення цілей сталого розвитку;

1.4. Забезпечити безумовне виконання доручення Кабінету Міністрів України щодо врахування положень Національної доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна» під час підготовки проектів стратегічних і програмних документів;

1.5. Створити ефективну систему моніторингу реалізації 86 завдань цілей сталого розвитку за допомогою 183 обраних індикаторів, що дозволить своєчасно виявляти актуальні проблеми, визначати пріоритетність (черговість) вирішення завдань економічної політики, встановлювати взаємозв'язки між секторами (для забезпечення синергетичного ефекту і згладжування потенційних протиріч);

1.6. Створити прозору систему моніторингу викидів парникових газів в Україні за рахунок прийняття у другому читанні проекту Закону «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» (№ 9253 від 01.11.2018 р.) та відповідних підзаконних актів, які вже підготовлені за участю науковців закладів вищої освіти системи Міністерства освіти і науки України:

- проект Постанови КМУ «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу та звітності викидів парникових газів»;
- проект Постанови КМУ «Про затвердження Порядку верифікації звіту оператора про викиди парникових газів»;
- проект Постанови КМУ «Про затвердження переліку видів діяльності, на які поширюється моніторинг, звітність та верифікація викидів парникових газів»;
- проект Акту про деякі питання акредитації верифікатора звіту оператора про викиди парникових газів.

1.7. Розробити національний та регіональний плани адаптації до змін клімату, що відбуваються, з метою захисту людей, засобів до існування та екосистем. Ці плани мають ґрунтуватися на найкращих наявних наукових знаннях, які нароблені українськими вченими, в тому числі за грантами Міністерства освіти і науки України (серія з трьох монографій вчених Одеського державного екологічного університету 2011, 2015 та 2018 рр.).

1.8. Підвищити кліматичну обізнаність всіх верств населення України з метою підвищення рівня підтримки урядових заходів по переходу економіки

на низьковуглецевий шлях розвитку, адаптації до регіональних змін клімату, що очікуються. Саме це є змістом Цілі 9.8 «Українець усвідомлює наслідки глобальних змін клімату, вживає заходи для їх запобігання, проте готовий до них адаптуватись» Програми діяльності Кабінету Міністрів України, яка була затверджена Постановою Верховної Ради України від 08 жовтня 2019 року.

У вирішенні цієї задачі провідну роль мають відігравати заклади освіти, просвітницькі неурядові та громадські організації. Як приклад успішної співпраці закладів освіти різних рівнів та екологічних громадських організації можна привести регулярні всеукраїнські літні та зимові «Екологічні школи» для школярів, які проводить Одеський державний екологічний університет.

1.9. Імплементувати вимоги європейського екологічного законодавства у екологічну політику України на національному, регіональному та місцевому рівнях.

1.10. Реалізувати вимоги Директиви 2008/50/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21.05.2008 р. про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи. Реалізація Цілі 2.3 «Люди довше живуть» Програми діяльності Кабінету Міністрів напряму залежить від виконання вимог цієї директиви ЄС та стану реалізації Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря» від 1 серпня 2019 р. № 827.

1.11. Реалізувати вимоги Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики» від 23 жовтня 2000 року.

1.12. Окремим розділом «Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року» є формування регіональної екологічної політики.

1.13. 30 вересня 2019 року був підписаний Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», тому необхідно затвердити Стратегію сталого розвитку і Національного плану дій. Їх прийняття стало б дієвим інструментом упровадження засад сталого розвитку як на національному, так й регіональному та місцевому рівнях.

1.14. Головним розпорядникам бюджетних коштів забезпечити фінансування на належному рівні науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), які стосуються напряму «раціональне природокористування» пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, визначених Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», а також реалізації напрямів «освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії» та «широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони

навколишнього природного середовища» пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, визначених Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні».

1.15. Центральним органам виконавчої влади у межах повноважень забезпечити виконання Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

1.16. Провести інвентаризацію населених пунктів і територій, віднесених до різних зон радіоактивного забруднення у зв'язку зі зміною радіологічної обстановки.

1.17. Провести ретельну радіоекологічну інвентаризацію виведених з господарського обороту територій 2-ї зони безумовного (обов'язкового) відселення для вироблення стратегії поводження з ними в даний час і в майбутньому.

1.18. Створити на території зони відчуження сучасну інфраструктуру для проведення міжнародних досліджень в області радіології, радіобіології, охорони навколишнього середовища, поводження з радіоактивними відходами тощо, а також реалізації міжнародних програм у галузі освіти.

### **Міністерство охорони здоров'я України**

(лист від 06.11.2019 № 16-03/44634/2-19)

Основними пріоритетами в сфері екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років на наш погляд є наступні:

удосконалення системи управління водними ресурсами;

удосконалення законодавства щодо охорони атмосферного повітря, земельних ресурсів;

удосконалення законодавства щодо поводження з відходами;

створення моніторингових систем для оцінки і прогнозування впливу факторів навколишнього природного середовища на стан здоров'я населення.

### **Державна екологічна інспекція України**

(лист від 21.10.2019 № 6571/6/3-3-19)

1. Створення прозорої та ефективної структури державного природоохоронного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів та моніторингу стану навколишнього природного середовища, єдиного інтегрованого державного органу природоохоронного нагляду (контролю) і моніторингу.

2. Усунення дублювання функцій державного нагляду (контролю) у сфері

охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, що здійснюються іншими центральними органами виконавчої влади.

3. Забезпечення адаптації законодавства у сфері природоохоронного моніторингу та нагляду (контролю) до європейських норм.

### **Державне агентство водних ресурсів України**

(лист від 01.11.2019 № 6434/3/5/11-19)

Пропозиції до проєкту рекомендацій:

- з метою ефективної реалізації державної політики у сфері управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів підтримати внесення запропонованих змін під час розгляду законопроекту «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (реєстр. № 2144).

- Мінекоенерго, Держводагентству, ДСНС, Держгеонадрам узгодити нормативно-правову базу щодо ведення державного моніторингу довкілля (зміни до Водного кодексу України щодо повноважень суб'єктів моніторингу);

- Мінфіну, Мінекоенерго, Держводагентству забезпечити фінансування роботи вимірювальних лабораторій;

- Мінекоенерго, Держводагентству, ДСНС, Держгеонадрам продовжити роботи по створенню єдиного водного кадастру.

### **Державна служба геології та надр України**

(лист від 25.10.2019 № 21700/03/10-19)

1. Рекомендувати визначити геологорозвідувальні роботи екологічного спрямування пріоритетними для Верховної Ради України у найближчі п'ять років з виділенням відповідного фінансування.

2. Кабінету Міністрів України опрацювати питання можливості та необхідності збільшення бюджетного фінансування Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року у 2020 та подальших роках з концентруванням робіт на екологічному напрямку.

3. Мінекоенерго та Держгеонадрам напрацювати пропозиції для формування Стратегії розвитку геологічної галузі та реформування геологічної галузі з урахуванням зарубіжного досвіду функціонування аналогічних служб у розвинутих країнах.

4. Акцентувати увагу Мінекоенерго та Держгеонадр на необхідності пріоритетного фінансування геологорозвідувальних робіт (ГРР) у 2020 та подальших роках з напрямів екологічного спрямування.

5. Мінекоенерго та Держгеонадрам рекомендувати проводити геологорозвідувальні роботи з пошуків питних та мінеральних підземних вод з метою забезпечення населення підземною питною водою та розвитку інвестиційної та туристичної привабливості.

6. Мінекоенерго та Держгеонадрам рекомендувати продовжити проведення робіт з переходу до управління водними ресурсам (підземні води) за басейновим принципом у разі виділення необхідного фінансування.

7. Мінекоенерго та Держгеонадрам рекомендувати відновити роботи з проведення ліквідаційного тампонажу пошуково-розвідувальних та недіючих експлуатаційних свердловин для запобігання забрудненню підземних вод у разі збільшення фінансування геологічної галузі.

8. Мінекоенерго та Держгеонадрам рекомендувати проведення екологічної оцінки сучасного стану території накопичення гірничопромислових відходів (насамперед в техногенно навантажених регіонах).

9. Мінекоенерго та Держгеонадрам рекомендувати продовжити проведення моніторингу інженерно-геологічних робіт у разі виділення відповідного фінансування.

10. Рекомендувати Держгеонадрам прискорити подання на розгляд Кабінету Міністрів України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про затвердженню Загальнодержавної програми розвитку мінерально- сировинної бази України і на період до 2030 року» і визначити та затвердити перелік пріоритетних напрямів геологорозвідувальних робіт, які мають стратегічне екологічне і соціальне значення, з урахуванням досвіду геологічних служб країн Європи і забезпечити їхнє першочергове та безперервне фінансування з державного бюджету.

11. Мінекоенерго разом з Держгеонадрами опрацювати пропозиції геологічної спільноти, наведені у інформаційних матеріалах та направити до Кабінету Міністрів України і профільного Комітету Верховної Ради України шляхи розв'язання представлених проблем.

### **Державне агентство лісових ресурсів України**

1. Пропозиції щодо відсутність національних стратегій та програм у лісовому секторі економіки:

- удосконалення і внесення змін до чинної нормативно-правової бази, що регламентує лісогосподарську діяльність (Лісовий кодекс України, Закони

України «Про оцінку впливу на довкілля», «Про тваринний світ», «Санітарні правила в лісах України» тощо);

- розроблення та затвердження на урядовому рівні «Національної лісової політики України» (Стратегії розвитку лісового господарства України);
- розроблення Стратегії адаптації лісів та лісового господарства України до зміни клімату;
- розроблення Державної цільової програми розвитку лісового господарства України «Ліси України – 2030».

2. Пропозиції щодо припинення фінансування (з 2016 року) заходів з ведення лісового та мисливського господарства з Державного бюджету України:

- врегулювання механізму фінансування лісового та мисливського господарства, збільшення видатків із загального фонду Державного бюджету на фінансування суспільно значущих заходів (охорона лісів від пожеж, захист від шкідників і хвороб, лісовпорядкування, державний лісовий кадастр та облік лісів, інвентаризація та моніторинг лісів, управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, створення захисних лісових насаджень, наука);

- створення Державного фонду розвитку лісового господарства, кошти якого спрямовуються на покриття дефіциту бюджетних коштів державних лісогосподарських підприємств переважно Півдня та Сходу України для ведення поточної лісогосподарської діяльності (відтворення лісів, охорони і захисту лісів, придбання протипожежної та лісогосподарської техніки і обладнання, поліпшення якісного складу лісів та збереження біорізноманіття тощо);

- внесення відповідних змін до законів і нормативних актів, зокрема до Бюджетного та Податкового кодексів.

3. Пропозиції щодо погіршення санітарного стану лісів (масове всихання лісів, зокрема соснових лісів Полісся, ялиників Карпат), яке набуває ознак екологічної катастрофи:

- внесення відповідних змін і доповнень до нормативно-правової бази, зокрема Санітарних правил в лісах України;

- обов'язковість проведення іншими лісокористувачами заходів із захисту лісів від шкідників та хвороб, а також надання інформації щодо лісопатологічної ситуації;

- впровадження комплексу заходів щодо запобігання всиханню лісів на основі розроблених науково обґрунтованих рекомендацій;

- створення умов для своєчасного проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

4. Пропозиції щодо лісових пожеж:



- розроблення та впровадження новітніх технологій профілактики, виявлення та своєчасної локалізації лісових пожеж, зокрема з використанням сучасних геоінформаційних систем;
- врегулювання механізму фінансування лісового та мисливського господарства, збільшення видатків на виконання заходів з охорони лісів від пожеж, придбання протипожежної техніки;
- поповнення матеріального резерву, створеного для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 775.

### **Державного агентства рибного господарства України**

(лист від 21.10.2019 № 3-6.3-2/5860-19)

Пропонуємо наступні питання до рекомендацій парламентських слухань на тему: «Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років»:

- забезпечення паспортизації природних територій та водних об'єктів, для організації охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів (зокрема водних біоресурсів);
  - забезпечення якісної та неупередженої наукової оцінки біорізноманіття та запасів експлуатованих видів живих ресурсів, шляхом стовідсоткового забезпечення відповідних досліджень за рахунок коштів державного бюджету України;
  - впровадження екологічно безпечних способів природокористування, шляхом розроблення та затвердження заходів з охорони, відтворення та використання водних біоресурсів як єдиного нерозривного комплексу заходів з їх збереження, з урахуванням як стратегічних перспектив, так і інтересів та потреб усіх бенефіціарів;
  - розроблення наукових засад та створення охоронних районів в українських морських водах, площа яких становитиме до 10% від загальної площі акваторій, де є можливим здійснення рибальства та діяльності з аквакультури;
  - підтримка та впровадження рекомендацій Генеральної комісії з питань рибальства у Середземному та Чорному морях щодо виділення в українських морських водах зон для аквакультури, розташування яких має бути максимально збалансованим з огляду на вимоги охорони навколишнього середовища та інтереси усіх суб'єктів (аквакультури, рибальства, судноплавства, місцевого населення тощо);

- посилення наукових досліджень в галузі змін клімату та розроблення прогнозів впливу цих змін на природні екосистеми та живі ресурси (зокрема експлуатовані живі ресурси);

- вжиття заходів для захисту інтересів України, що має багату історію вивчення Світового океану та Антарктики та, відповідно, має право разом з іншими країнами формувати та впроваджувати екологічну політику на світовому рівні, через активізацію участі України в роботі відповідних міжнародних організацій;

- впровадження екологічно безпечних знарядь лову водних біоресурсів для збереження природного середовища та молоді водних біоресурсів;

- здійснення правового регулювання з ліквідації (обмеження впливу) джерел забруднення водного середовища для покращення екологічного стану водойм та морського середовища;

- протидія негативному впливу океанічних вселенців, що завозять судна з баластними водами шляхом імплементації положень Міжнародної конвенції про контроль над шкідливими проти обростаючими системами на судах та Міжнародної конвенції про контроль суднових баластних вод й осадів та управління ними;

- прийняття нормативного підґрунтя для створення єдиного підходу для встановлення лімітів та спеціального використання водних біоресурсів для водойм, частина яких знаходяться в ПЗФ

- забезпечення на законодавчому рівні створення Реєстру спеціального використання водних біоресурсів у відкритому доступі, передбачити надання інформації в розрізі водойм щодо встановлених лімітів, розподілених квот, здійснення користувачами водних біоресурсів рибогосподарської діяльності (вилов) та допущення користувачами порушень законодавства при здійсненні своєї діяльності;

- розроблення законодавчого підґрунтя для забезпечення відтворення природних популяцій цінних видів риб, в тому числі осетрових, із залученням коштів природоохоронних фондів та коштів за рахунок компенсації за шкоду, яка заподіяна рибному господарству;

- посилення відповідальності за порушення правил використання об'єктів тваринного світу, а саме риби та інших водних біоресурсів, вимог щодо охорони середовища їх перебування (забруднення, проведення днопоглиблювальних, берегоукріплювальних, гідромеліоративних робіт) і шляхів міграції, переселення, акліматизації та схрещування шляхом прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони водних біоресурсів та середовища їх існування» (реєстраційний №9125 від 24.09.2018);

- розроблення та прийняття Закону України «Про забезпечення простежуваності походження водних біоресурсів та продукції з них» відповідно до вимог статті 410 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII, з метою забезпечення сталого управління водними біоресурсами та імплементації законодавства України до законодавства Європейського Союзу;

- розглянути та прийняти Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення умов ведення аквакультури)» з метою спрощення умов здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури;

- розглянути та прийняти Закон України «Про забезпечення простежуваності походження водних біоресурсів та продукції, виробленої з простежуваних видів водних біоресурсів» з метою забезпечення підвищення ефективності запобігання незаконному, непідзвітному, нерегульованому рибальству, охорони, використання, відтворення водних біоресурсів, регулювання промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) та аквакультури, а також захисту прав та економічних інтересів суб'єктів рибного господарства (аквакультури) в Україні.

Крім того, інформуємо, що формуючи Бюджетний запит на 2020-2022 роки, Держрибагенством надано потребу у державній підтримці на 2020-2022 роки до Комітету з питань екологічної політики та природокористування Верховної Ради України.

За КПКВК 1204010 «Керівництво та управління у сфері рибного господарства» утримується центральний апарат Держрибагентства та його територіальні органи.

**Народний депутат України Лічман Г.В.**

(лист від 25.10.2019 № К-2019-10-25/1)

На підставі чисельних звернень від жителів м. Кам'янське, пропоную наступні пропозиції.

1. Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити розроблення та прийняття законів щодо:

виконання умов екологічної складової Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (статті 360-366 Глави 6 та додаток XXX Угоди);

посилення відповідальності та збільшення розрахункових сум збитків за порушення природоохоронного та екологічного законодавства;

забезпечення ефективного механізму притягнення до відповідальності за порушення екологічного законодавства суб'єктів господарювання, розширення повноважень екологічного контролю на місцевому рівні (скасування мораторію на проведення перевірок дотримання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання);

особливостей розподілу екологічного податку та встановити нові збільшені частки розподілу зарахування екологічного податку до місцевих бюджетів;

обмеження використання одноразового пластику;

встановлення датчиків вимірювання викидів безпосередньо на джерела викидів;

2) забезпечити гармонізацію законодавства про охорону навколишнього природного середовища із законодавством про містобудування;

3) передбачити у Державному бюджеті України, починаючи з 2019 року, в повному обсязі кошти на фінансування Державної цільової екологічної програми першочергових заходів приведення у безпечний стан об'єктів і майданчика колишнього уранового виробництва виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод» на 2019-2023 роки (КПКВП 2401210).

2. Кабінету Міністрів України:

1) здійснювати комплексну, послідовну та скоординовану діяльність із створення ефективної системи захисту довкілля;

2) розробити та затвердити:

Національну програму з повного переоснащення технічно та морально застарілого громадського транспорту, розвитку громадського електротранспорту та велоінфраструктури у містах України;

Державну цільову програму спрямовану на запобігання і ліквідацію наслідків зсувів та підтоплення;

Державну цільову програму «Оздоровлення річки Дніпро та її притоків» та забезпечити фактичне виконання цієї програми;

Державну цільову програму для придбання та встановлення сучасних постів автоматизованого моніторингу стану навколишнього середовища;

Програму мотивації впровадження сортування сміття та залучення інвестицій для будівництва сміттєпереробних заводів;

3) забезпечити пришвидшення темпів енергомодернізації в усіх секторах економіки;

4) вжити заходів щодо посилення державного контролю за викидами в атмосферне повітря промислових підприємств, що розташовані в населених пунктах;

5) активізувати участь України у міжнародному співробітництві з захисту довкілля.

3. Міністерству енергетики та захисту довкілля України:

- 1) запроваджувати міжнародний досвід у сфері охорони довкілля;
- 2) забезпечити ефективне використання коштів державного бюджету спрямованих на фінансування Державної цільової екологічної програми першочергових заходів приведення у безпечний стан об'єктів і майданчика колишнього уранового виробництва виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод» на 2019-2023 роки (КПКВП 2401210).

4. Органам місцевого самоврядування вжити вичерпних заходів щодо забезпечення ефективного контролю за дотриманням природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання, що розташовані на відповідних територіях.

**Народний депутат України Іонова М.М.**

(лист від 28.10.2019 № 42/208-19)

Верховна Рада України, діючи у межах своїх конституційних повноважень, повинна протягом наступних п'ять років вирішити такі питання, пов'язані з реалізацією державної екологічної політики:

- законодавчо сприяти всебічній реалізації екологічних прав та виконанню екологічних обов'язків громадян України;
- забезпечити приведення прийнятих законів у відповідність із Конституцією України;
- забезпечити системну реалізацію вимог Угоди про асоціацію між ЄС та Україною в системі екологічного законодавства України;
- забезпечити продовження євроінтеграційного курсу України у сфері природокористування та охорони довкілля, збереження позитивних досягнень попереднього уряду;
- забезпечити імплементацію положень ключових європейських директив у сфері екології до національного законодавства;
- здійснювати законодавче супроводження переходу економіки України до стратегії сталого розвитку з пріоритетом інноваційних і ресурсозберігаючих технологій;
- законодавчо забезпечувати екологізацію економіки країни;
- забезпечити узгодження між собою положень природоохоронного та природоресурсного законодавства;
- забезпечити підвищення інституційної спроможності системи державного управління у сфері охорони довкілля та природокористування;
- сприяти оновленню функціональної складової системи державного управління у сфері охорони довкілля, включаючи питання оптимізації

виконання державою функцій екологічного моніторингу та екологічного контролю;

- запобігати появі корупційо-генних норм в екологічному законодавстві України;

- забезпечити узгодженість дій із Кабінетом Міністрів України та іншими органами виконавчої влади у сфері контролю за реалізацією Стратегії екологічної політики на 2019-2025 роки, затвердженої Законом України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII;

- забезпечити системне вдосконалення законодавства про екологічний контроль;

- забезпечити узгодженість горизонтальних реформ (передусім екологічного нагляду та контролю) та секторальних реформ у сфері охорони довкілля (управління відходами, зміни клімату, сталого управління лісами, щодо екологічного податку, жорстокого поводження з тваринами тощо);

- прийняти закони про управління відходами, про екологічне страхування та про екологічний аудит;

- удосконалити законодавчу основу з питань оподаткування забруднення довкілля, зокрема виробництва, зберігання, транспортування та споживання екологічно небезпечної продукції, яка негативно впливає на довкілля та здоров'я населення;

- підвищити збір за забруднення довкілля, збільшивши плату за скидання одиниці маси забруднюючої речовини до європейського рівня, з урахуванням токсичності;

- реформувати систему фондів охорони навколишнього природного середовища для мобілізації фінансових ресурсів на національному та регіональному рівнях;

- удосконалити законодавчу базу з питань природокористування на платній основі;

- законодавчо забезпечити посилення всіх видів юридичної відповідальності за екологічні правопорушення (нинішні санкції переважно не сприяють належному додержанню природоохоронних норм) в єдиному взаємоузгодженому механізмі;

- забезпечити проведення ревізії екологічного законодавства України із залученням наукових колективів, науково-дослідних закладів та установ з метою опрацювання науково обґрунтованих рекомендацій з модернізації екологічного законодавства України;

- вжити заходів з видалення з екологічного законодавства України застарілих, фактично нечинних актів і норм;

- забезпечити системний перегляд Основних напрямів державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних

ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затверджених Постановою Верховної Ради України від 5 березня 1998 року № 188/98-ВР;

- забезпечити системне оновлення (прийняття в новій редакції) Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ;

- забезпечити модернізацію законодавства щодо подолання наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС;

- забезпечити прийняття комплексної Програми (Стратегії) стабілізації екологічної ситуації та забезпечення екологічної безпеки на Донбасі;

- забезпечити модернізацію екологічного законодавства шляхом напрацювання нових кодифікованих законодавчих актів із наступним ініціюванням розробки та прийняттям Екологічного кодексу України;

- забезпечити здійснення постійного парламентського контролю за реалізацією державних цільових екологічних програм.

**Народний депутат України Пузійчук А.В.**

(лист від 28.10.2019 № 26-10/19)

Питання незаконного видобутку бурштину потребує нагального системного законодавчого врегулювання задля переведення його у цивілізоване русло зі збільшенням строків покарання, суттєвим підвищенням розмірів штрафів, перекриттям каналів нелегальної скупки та перевезення бурштину за кордон, організації легального артільного способу розроблення його покладів, обов'язковою рекультивацією земель, що передбачає комплекс гірничотехнічних і біологічних заходів.

Наразі у Верховній Раді України зареєстровано ряд законопроектів, покликаних вирішити окремі питання, пов'язані з незаконним видобутком бурштину (реєстр. №№ 2059, 2059-1, 2240, 2241, 2242)

Всі зазначені законопроекти не спрямовані на комплексне врегулювання питання, а лише точково вносять зміни до Податкового, Бюджетного, Кримінального, Земельного кодексів, Кодексу України про надра, Кодексу України про адміністративні правопорушення та окремих законів України. Більше того, ці законопроекти знаходяться на розгляді в різних парламентських комітетах, що не сприятиме забезпеченню системного розгляду питання незаконного видобутку бурштину.

З огляду на зазначене виникає доцільність або доручити Кабінету Міністрів України із залученням громадськості та науковців розробити комплексний законопроект, який би містив положення з вирішенням усіх зазначених вище питань, або ж доручити створити таку робочу групу у Верховній Раді України.

Зазначаю, що схвалена Верховною Радою України 4 жовтня 2019 року Програма діяльності Кабінету Міністрів України в екологічному напрямку не передбачає жодної цілі, конкретно пов'язаної з врегулюванням проблематики незаконного видобутку бурштину.

З 1 січня 2020 року набуває чинності Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII. Попри декларативність норм затверджені цим Законом Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року, серед іншого, передбачають стратегічні цілі та завдання, а також два етапи реалізації державної екологічної політики: до 2025 і до 2030 року.

Таким чином, результатом проведення парламентських слухань має бути або конкретизація декларативних норм зазначеної стратегії, або їх заміна чи доповнення. Адже цим Законом доручено Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання ним чинності: розробити та затвердити Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища; підготувати звіт про виконання Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» і подати його до Верховної Ради України.

### **Вінницька обласна державна адміністрація**

(лист від 18.11.2019 № 08-02-11/9292)

Проблеми Вінничини, які потребують вирішення на державному рівні:

1. Екологічна ситуація навколо колишніх очисних споруд міста Сороки Республіки Молдова на території Цекинівської сільської ради Ямпільського району.

З 2001 року у зв'язку з відсутністю фінансування молдовською стороною очисні споруди міста Сороки Республіки Молдова на території Цекинівської сільської ради, які введені в дію у 1980 році, не працюють. Технологічне устаткування та обладнання очисних споруд вийшло з ладу та відновленню не підлягає. Скиди стічних вод з каналізаційної мережі міста, після первинної обробки, здійснюються в річку Дністер, що призводить до її забруднення.

Проблема ускладнюється тим, що на сьогоднішній день на земельну ділянку та очисні споруди відсутні правоустановчі документи. Зазначений об'єкт перебуває під охороною підконтрольною Сорокському управлінню водоканалізаційного господарства. Не зважаючи на підготовку Урядів України та Молдови до вирішення питання узаконення очисних споруд проводиться демонтаж та розкрадання обладнання.



Враховуючи зазначене, вважаємо, що без досягнення домовленостей сторін (у першу чергу на міждержавному рівні) врегулювання зазначеної ситуації неможливо.

2. Міжобласний пункт захоронення отрутохімikatів «Джуринський отрутомогильник».

На території Джуринської сільської ради Шаргородського району Вінницької області на кількадеметровій глибині в бетонних бункерах знаходяться отрутохімикати – заборонені хімічні засоби захисту рослин, серед яких ДДТ (дуст), ртуть, миш'як, гексахлоран та інші, які були завезені у 1978 році з 8 областей України. Усе це стійкі сполуки, що відносяться до сильнодіючих отрут, і їх давно заборонили використовувати як в Україні, так і у більшості країн цивілізованого світу. Металеві бочки, в яких містилися отрутохімикати, проіржавіли, пестициди змішалися, і утворилися нові, нікому не відомі, хімічні сполуки.

Така ситуація створює реальну загрозу для потрапляння високотоксичних речовин в навколишнє природне середовище.

Враховуючи вищезазначене, необхідно: вишукати фінансову можливість для проведення утилізації та остаточного очищення Джуринського отрутомогильника від непридатних та невідомих хімічних засобів захисту рослин.

3. Випалювання сухої природної рослинності та її залишків.

Гостра екологічна проблема, яка стосується всієї країни і не вирішується багато років – випалювання сухої природної рослинності та її залишків. В результаті таких дій знищується мікрофлора та фауна верхнього шару ґрунту, гинуть комахи та їх личинки, запилювачі рослин, дощові черв'яки та інші організми, які беруть участь в процесі утворення ґрунту, а також дрібні тварини, птахи та місця їх гніздування. Збіднюється склад трав, оскільки знищується насіння однорічних, дворічних та деяких багаторічних рослин, знищується шар сухої трави, який утримував вологу, перегнивав і формував ґрунт, створював необхідні умови для існування багатьох рослин, тварин та комах. Знижується родючість ґрунтів, гумусність, погіршується їх структура, зменшується протиерозійна стійкість.

Вважаємо, що вирішення проблеми лежить в покладанні відповідальності безпосередньо на власника або користувача земельної ділянки. Тобто, власник або користувач не тільки має право використовувати ділянку та отримувати з неї прибуток, але й несе повну відповідальність за її стан та збереження.

З огляду на вищезазначене пропонуємо внести зміни до відповідних законодавчих актів та викласти їх у такій редакції:

1. Пункт в) статті 211 Земельного кодексу України.

в) псування сільськогосподарських угідь та інших земель, їх забруднення хімічними та радіоактивними речовинами і стічними водами, засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами;

в)<sup>1</sup> Відповідальність за випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю; рослинності на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць без дотримання порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, або з порушенням умов такого порядку покладається безпосередньо на власників (користувачів) даної земельної ділянки.

## 2. Стаття 56 Закону України «Про охорону земель»:

Юридичні і фізичні особи, винні в порушенні законодавства України про охорону земель, несуть відповідальність згідно із законом.

Відповідальність за випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю; рослинності на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць без дотримання порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, або з порушенням умов такого порядку покладається безпосередньо на власників (користувачів) даної земельної ділянки.

Застосування заходів дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної або кримінальної відповідальності не звільняє винних від відшкодування шкоди, заподіяної земельним ресурсам. Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства України про охорону земель, підлягає відшкодуванню в повному обсязі.

## 3. Стаття 77-1 Закону України «Кодекс України про адміністративні правопорушення»

Випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, рослинності або її залишків та опалого листя на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць, у парках, інших зелених насадженнях та газонів у населених пунктах без додержання порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, невжиття заходів контролю власником (користувачем) земельної ділянки щодо забезпечення виконання порядку випалювання сухої рослинності встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного

середовища, а так само невжиття власником (користувачем) земельної ділянки, який здійснює випалювання сухої рослинності або її залишків та опалого листя, заходів щодо своєчасного їх гасіння –

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від\_\_\_\_\_до неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від п'ятдесяти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, -

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від\_\_\_\_\_до неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від сімдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

#### 4. Стаття 27 Закону України «Про рослинний світ»:

Випалювання сухої рослинності або її залишків здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Відповідальність за випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю; рослинності на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць без дотримання порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, або з порушенням умов такого порядку покладається безпосередньо на власників (користувачів) даної земельної ділянки.

#### 5. Стаття 39 Закону України «Про тваринний світ»

Випалювання сухої рослинності або її залишків здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Відповідальність за випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю; рослинності на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць без дотримання порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, або з порушенням умов такого порядку покладається безпосередньо на власників (користувачів) даної земельної ділянки

**Донецька обласна державна адміністрація**

**Донецька обласна військово-цивільна адміністрація**

(лист від 28.10.2019 № 04/12-5583/4-19)

I. За пріоритетним напрямом «Охорона атмосферного повітря» надаємо наступні пропозиції до проекту рекомендацій:

1. Забезпечити зниження рівня забруднення атмосферного повітря шляхом, розробки та прийняття спільної міжрегіональної цільової програми охорони атмосферного повітря у промислово навантажених регіонах України.

2. Внести зміни до наказу Мінприроди України від 10.05.2002 № 177 «Про затвердження Інструкції про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справляти шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря», які дозволять на регіональному рівні здійснювати постановку/зняття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справляти шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря,

3. Враховуючи положення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» внести відповідні зміни до «Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян - підприємців, які отримали такі дозволи», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302, з метою усунення неузгодженості діючого законодавства.

4. Внести зміни до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», в частині врегулювання термінів розгляду документів, з метою усунення наявних розбіжностей з діючим законодавством у галузі охорони атмосферного повітря.

II. За пріоритетним напрямом «Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження природно-заповідного фонду» надаємо такі напрямки діяльності:

- збільшення площі природно-заповідного фонду;
- встановлення (відновлення) на місцевості (в природі) та нанесення на планово-картографічні матеріали меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- забезпечення ефективного управління у сфері охорони та використання об'єктів природно-заповідного фонду, зокрема, природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків;
- відтворення та раціональне використання лісів;
- розвиток національної екологічної мережі України;
- збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни.

III. У сфері управління відходами:

Прийняття законопроекту № 2207-1 «Про управління відходами» є своєчасним та важливим для організації європейської системи управління відходами, але хочемо звернути увагу на положення Розділу VII **ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ** про безстроковість дозволу на здійснення операцій з управління відходами.

Пропонуємо переглянути зазначене положення та встановити граничний термін дозволу для найбільших підприємств забруднювачів навколишнього природного середовища.

IV. Щодо фінансування природоохоронних заходів пропонуємо:

- спрямувати до спеціального фонду обласного бюджету 55 % від сплати екологічного податку екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, оскільки відповідно до змін до Бюджетного кодексу України, затверджених Законом України № 2621-VIII від 22.11.2018, до п.16<sup>1</sup> ч.2 ст.29, екологічний податок, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, зараховується у повному обсязі **до загального фонду державного бюджету;**

- кошти від сплати екологічного податку, що надходять до загального фонду Державного бюджету України, спрямувати до спеціального фонду державного бюджету, оскільки відповідно до пункту 16-1) частини 2 статті 29 Бюджетного кодексу України, 45 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, який зараховується до загального фонду державного бюджету у повному обсязі; екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, який зараховується до спеціального фонду державного бюджету у повному обсязі) спрямовується **до загального фонду Державного бюджету України;**

- повернути відсоток екологічного податку, що належить до надходжень спеціального фонду обласних бюджетів, до рівня 55 відсотків, оскільки відповідно до Закону України від 07.12.2017 № 2233 внесено зміни до пункту 4-1 частини першої статті 69-1 Бюджетного кодексу України, відсоток екологічного податку, що належить до надходжень спеціального фонду обласних бюджетів, **зменшено з 55 відсотків до 30 відсотків**, а також Законопроектом № 1165, який знаходиться в даний час на розгляді в комітеті Верховної Ради України, пропонується зменшення до 15% надходжень від сплати екологічного податку до обласних бюджетів.

**Закарпатська обласна державна адміністрація**  
(лист від 28.10.2019 № 6690/06-37)

Пропозиції щодо вирішення екологічних проблем шляхом першочергової підтримки на законодавчому рівні:

1. Відмовитися від визначення природно-заповідний фонд та внести зміни до статті 3 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» встановивши класифікацію природоохоронних територій за системою Міжнародного союзу охорони природи.

2. Відмовитися від оформлення охоронних зобов'язань на території та об'єкти природно-заповідного фонду або їх частин та внести відповідні зміни до статті 53 Закону України «Про природно-заповідний фонд України». Розглянути питання юридичного посилення Положення про території та об'єкти природно-заповідного фонду.

3. Внести зміни до статті 54 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та встановити прозорий механізм зміни категорії та статусу територій та об'єктів природно-заповідного фонду за єдиними критеріями з врахуванням входження території та об'єкту природно-заповідного фонду нижчого статусу до вищого, рішень обласних рад.

4. Внести зміни до розділу VIII «Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду» де зазначити, що державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду ведеться з врахуванням рішень обласних рад, які би затверджували мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення, без згоди центрального уповноваженого органу.

5. Внести до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» поняття план-управління території та об'єкту природно-заповідного фонду.

6. Розглянути питання розробки механізму компенсацій за втрату часткової або повної господарської діяльності для землевласників/землекористувачів не залежно від форм власності, землі яких увійшли до складу територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

7. Для впорядкування заходів з створення/оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду внести зміни до статті 51 «Про природно-заповідний фонд України» в частині приведення клопотань про створення/оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду до єдиних вимог.

8. Пропонується у Законі України «Про мисливське господарство та полювання» і Земельному кодексі України визначити механізм відносин між власниками або користувачами земельних ділянок і користувачами мисливських угідь, нарахування розміру плати та порядку її внесення за

користування мисливськими угіддями. Закон потребує внесення змін з урахуванням сучасної практики ведення мисливського господарства.

9. Внести зміни до чинного законодавства України для виконання міжнародних угод підписаних Україною в сфері охорони навколишнього природного середовища, а також збереження природної спадщини ЮНЕСКО.

10. Внести зміни до законодавства України щодо делегування повноважень із надання спеціальних дозволів на право користування корисними копалинами місцевого значення місцевим органам влади.

11. З метою впровадження інноваційних проектів та залучення інвесторів (для будівництва заводів по сортуванню та переробці ТПВ) необхідно на законодавчому рівні врегулювати питання внесення змін до статті 208 Земельного кодексу України та розширити перелік об'єктів які звільняються від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.

### **Івано-Франківська обласна державна адміністрація**

(лист від 28.10.2019 № 8097/1/1-19/01-025)

Пропозиції щодо вирішення екологічних проблем шляхом першочергової підтримки на законодавчому рівні:

1. З метою ефективного вирішення природоохоронних питань, в першу чергу регіонального характеру, з урахуванням здійснення адміністративно-територіальної реформи вважаємо за доцільне внести зміни до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Податкового та Бюджетного кодексів України, якими передбачити:

- внесення екологічного податку до місцевих бюджетів за фактичним місцем знаходженням об'єктів, які впливають на довкілля, а не реєстрації його платників;

- внесення змін до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» з питань відновлення надходжень до спеціального фонду місцевих бюджетів на рівні 80 відсотків (враховуючи екологічний податок, що справляється за викиди в атмосферне повітря двооксиду вуглецю стаціонарними джерелами забруднення), зокрема до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад - 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 55 відсотків;

- перегляд ставок екологічного податку в частині їх збільшення, оскільки дані надходження не компенсують негативного впливу на довкілля;

повернення до системи кратності сплати екологічного податку за забруднення довкілля, яке перевищує дозволені обсяги.

Прийняття рамкового законопроекту про управління відходами, а також базових законопроектів про захоронення відходів, про спалювання відходів, про муніципальні відходи, про відпрацьовані нафтопродукти, про тару та упаковку, про відходи електричного та електронного обладнання, про батареї та акумулятори.

Прийняття законопроектів, які б запроваджували економічні механізми для стимулювання:

створення об'єктів інфраструктури з оброблення відходів;

використання відходів сільського господарства для виробництва високоякісних органічних добрив, біопалива, електричної та теплової енергії;

заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва та вторинної сировини

Загалом виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом та його державами- членами, з іншої сторони та директив підсфери «Управління відходами та ресурсами».

На законодавчому рівні запровадити інтегровану систему державного моніторингу всіх складових навколишнього природного середовища, яка б діяла в режимі реального часу із використанням автоматизованих інформаційних систем екологічних даних, що обслуговуються регіональними центрами моніторингу довкілля. Крім того, пропонуємо внести зміни до постановою від 30 березня 1998 року № 391.

2. Пропонується здійснити перерозподіл рентних платежів за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення між бюджетами всіх рівнів у співвідношенні: до доходів загального фонду Державного бюджету України – 65 відсотків, обласного – 25, інших місцевих бюджетів за місцезнаходженням (місцем видобутку) – 10.

3. Пропонується прийняти законопроект про скасування заборони на полювання в гідрологічних заказниках, передбаченої Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат» від 23.05.2017 № 2063 - VIII.

4. Пропонується у Лісовому кодексі України передбачити обов'язки лісокористувачів в частині ведення обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки із застосуванням електронних засобів маркування та обліку деревини, здійснення реалізації усієї необробленої деревини через спеціальні аукціони, оприлюднення на офіційних сайтах інформації про проведення рубок. Одночасно необхідно встановити відповідальність за невиконання зазначених вимог і незаконний обіг деревини. Крім цього, доцільно передбачити обов'язковість проведення стратегічної



екологічної оцінки проектів організації та розвитку лісового господарства в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». У зв'язку з цим варто спростити процедуру оформлення права на спеціальне використання лісових ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду та скасувати норму Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо необхідності встановлення лімітів використання лісових ресурсів.

Враховуючи те, що нормативно-правовими актами затверджено методики розрахунку збитків, заподіяних довкіллю внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, та визначено державні органи, уповноважені здійснювати розрахунки цих збитків, пропонується з Кримінального процесуального кодексу України виключити обов'язковість призначення судових інженерно-екологічних експертиз.

5. Пропонується у Законі України «Про мисливське господарство та полювання» і Земельному кодексі України визначити механізм відносин між власниками або користувачами земельних ділянок і користувачами мисливських угідь, нарахування розміру плати та порядку її внесення за користування мисливськими угіддями. Закон потребує внесення змін з урахуванням сучасної практики ведення мисливського господарства.

6. Прийняття Закону України «Про території Смарагдової мережі», розроблення і затвердження Державної цільової програми збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування екологічної мережі

### **Кіровоградська обласна державна адміністрація**

(лист від 24.10.2019 № 01-12/138/0.4)

На даний час обласні державні адміністрації забезпечують реалізацію державної політики у сфері поводження з відходами та мають кваліфікованих фахівців уданому напрямку.

Створення нового центрального органу управління відходами, відповідно до проекту Закону України «Про управління відходами», є не доцільним. У державі триває реформа децентралізації, формування об'єднаних територіальних громад, тому повноваження необхідно залишати на місцях.

Прийняття вищезазначеного Закону суттєво зменшить надходження до спеціальних фондів місцевих бюджетів, а саме фондів охорони навколишнього природного середовища всіх рівнів від сплати екологічного податку за розміщення відходів.

Враховуючи вищезазначене, пропонуємо в проекті Закону, обласним державним адміністраціям залишити повноваження, які передбачені діючим Законом України «Про відходи», та залишити обсяг повноважень даного

Закону щодо відходів гірничого виробництва.

Відповідний Порядок надання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами може бути затверджений лише після внесення змін до Закону України «Про відходи» в частині визначення переліку та вимог до документів, необхідних для отримання дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

### **Миколаївська обласна державна адміністрація**

(лист від 01.11.2019 № 1212/0/05-2/1-19)

1. Верховній Раді України переглянути і відновити фінансування спеціального фонду місцевих бюджетів на рівні 80%, зокрема: до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад - 25%, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 55%.

2. Забезпечити фінансування з Державного бюджету заходів, передбачених Національним планом управління відходами до 2030 року на рівні регіонів.

3. Забезпечити централізоване проведення заходів з очищення території України, в тому числі Миколаївської області від непридатних хімічних засобів захисту рослин за рахунок Державного бюджету.

4. Верховною Радою України 03 лютого 2016 року прийнято Закон України «Про ратифікацію Протоколу про реєстри викидів і перенесення забруднювачів» (далі - РВПЗ).

Основними елементами системи РВПЗ є ведення суб'єктами господарювання (найбільшими забруднювачами) обов'язкової звітності за конкретними видами діяльності по точковим джерелам, яка подається на періодичній основі. На цей час механізм, передбачений Протоколом, не працює.

Пропонуємо доручити Міністерству енергетики та захисту довкілля України розробити порядок реалізації вимог зазначеного Протоколу.

5. Перегляд на законодавчому рівні механізму розподілу коштів, що надходять за забруднення водних ресурсів, передбачивши відшкодування збитків областям, які безпосередньо потерпають внаслідок забруднення навколишнього природного середовища.

6. Розробка альтернативної схеми скиду високомінералізованих шахтних вод Кривбасу без залучення русла річки Інгулець.

7. Кабінету Міністрів України, на період розробки альтернативної схеми управління шахтними водами, враховувати відповідним розпорядженням, обов'язковою умовою скиду шахтних вод до р. Інгулець здійснення заходів з оздоровлення р. Інгулець, за рахунок екологічної промивки русла

дніпровською водою в обсягах, які визначені п.4.1 «Плану заходів щодо поетапного зменшення обсягів скидання надлишків зворотних вод у р. Інгулець, поліпшення якості води у басейні зазначеної річки, Карачунівському водосховищі, водозаборі Інгулецької зрошувальної системи до 2025 року», затвердженого спільним наказом Мінекономрозвитку України та Мінприроди України від 08.11.2017 № 1622/405.

8. Розробити та затвердити методичні рекомендації визначення можливого впливу вітрових установок (ВЕУ) та вітрових енергетичних станцій (ВЕС) на тваринний світ, зокрема птахів і кажанів.

9. Розробити та затвердити методичні рекомендації щодо здійснення післяпроектного моніторингу планованої діяльності з метою визначення впливу на навколишнє середовище та здоров'я людей.

10. Розробити та затвердити методичні рекомендації щодо здійснення післяпроектного моніторингу планованої діяльності щодо будівництва та експлуатації сонячних електростанцій, в тому числі на рослинний світ та кліматичні характеристики.

11. З метою забезпечення виконання вимог імплементації природоохоронного законодавства Європейського Союзу внести відповідні зміни до чинного природоохоронного законодавства в частині надання охоронного статусу видам тварин і рослин, які зазначені в додатках до директив ЄС та вжиття відповідних заходів щодо охорони та збереження природних оселищ та їх системного моніторингу.

12. Прийняти Закон України «Про території Смарагдової мережі», що дозволить чітко визначити статус об'єктів та забезпечення збереження природних оселищ та природної фауни і флори в їх межах.

### **Одеська обласна державна адміністрація**

(лист від 28.10.2019 № 7695/1/01-49/6254/2-19)

Пропонуємо наступне:

1. Прийняття нових і удосконалення існуючих законодавчих актів в екологічній галузі з метою створення системних підходів до природокористування, управління і контролю.

2. Врахування в пріоритетах екологічної політики інтересів регіонів, у тому числі наступних екологічних інтересів Одеської області:

2.1. Збільшення надходжень до місцевих бюджетів від екологічного податку;

У 2019 році згідно з Бюджетним Кодексом України (далі - БКУ) екологічний податок надходить за належністю:

- 45 % до доходів загального фонду Державного бюджету України (підпункт 16<sup>1</sup>, пункт 2, стаття 29 БКУ);

- 55 % до надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів, у тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад - 25 %, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 30 %, бюджетів міст Києва та Севастополя - 55 % (підпункт 4<sup>1</sup>, пункт 1, стаття 69<sup>1</sup> БКУ).

Для вирішення проблемних питань фінансування природоохоронних потреб регіонів, з відновити фінансування спеціального фонду місцевих бюджетів на рівні 80 % екологічного податку, зокрема: до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад - 25 %, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 55 %.

2.2. Відновлення фінансування експлуатації водогосподарських споруд Придунайських озер і захисних споруд на р. Дунай в кількості необхідної до їх нормального технічного стану за рахунок державного бюджету.

Водокористування здійснюється переважно нераціонально, зменшується об'єм придатних водних ресурсів внаслідок забруднення і виснаження. Особливо це стосується малих і середніх річок, а також Придунайських озер, які використовуються для зрошення і питного водопостачання. Значна кількість Придунайських озер належать до природно-заповідного фонду і є унікальними рекреаційними ресурсами.

Декілька років виділяється недостатньо коштів на утримання (поточний і капітальний ремонт, реконструкція) водогосподарських систем на Придунайських озерах. Внаслідок такого становища заповнення озер у весінній паводок здійснюється не в повному обсязі. У літній період на примусове поповнення водою озер кошти не виділяються.

Ці системи є державною власністю, тому згідно вимог Бюджетного кодексу України основне фінансування на функціонування водогосподарських систем повинно здійснюватися з державного бюджету, а з обласного тільки співфінансування.

2.3. Державна підтримка реконструкції комунальних очисних споруд стічних вод.

Більшість очисних споруд у незадовільному технічному стані, обладнання і технології застарілі. На їх реконструкцію і технічне переозброєння у місцевих бюджетах немає достатніх коштів.

2.4. Державна підтримка відновлення водних ресурсів басейну Куяльницького лиману.

Куяльницький лиман має унікальні лікувальні ресурси - грязі та рапу. Катастрофічне обміління водойми, зменшення глибин, збільшення солоності води призвело до ситуації загрози втрати озера і його ресурсів. Для усунення

загрози до лиману з 2014 року подається морська вода по збудованому підземному трубопроводу з Одеської затоки.

Для відновлення і підтримання сприятливого гідроекологічного та санітарного стану водних ресурсів в басейні Куяльницького лиману необхідне надходження до лиману прісної води у кількості 10-15 млн. м /рік, оптимізація водного балансу лиману.

Проект регіонального розвитку «Комплексне обстеження з розробленням інженерних рішень щодо ренатуралізації гідрологічного стану р. Великий Куяльник з метою врятування Куяльницького лиману з виготовленням проектної документації», розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 492-р включений до переліку інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися у 2019 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (з співфінансуванням з обласного бюджету).

У 2020 і подальших роках доцільне передбачити державним фондом регіонального розвитку кошти для фінансування заходів зазначеного проекту, або передбачити цільові кошти в державному бюджеті.

2.5. Відновлення фінансування з державного бюджету робіт з вивезення на утилізацію/видалення непридатних пестицидів (хімічних засобів захисту рослин) та реабілітації місць їх зберігання.

З радянських часів на території Одеської області залишилось 532,818 тонн непридатних пестицидів на 66 складах у 20 районах. їх тривале зберігання створює ситуацію значного забруднення довкілля та загрози для життя та здоров'я населення.

Через відсутність фінансування і потужностей для видалення таких відходів у попередні роки не вдалось вивезти ці відходи з території області. Орієнтовна вартість робіт складає більш 30 млн. грн.

На теперішній час дозволено вивозити ці відходи на утилізацію/видалення на іноземні підприємства, тому основне - вирішити питання виділення коштів, необхідних на виконання заходу з державного бюджету (основне фінансування) і місцевих бюджетів (співфінансування).

3. Вирішення на державному рівні екологічних проблем, пов'язаних з діяльністю Молдавської ДРЕС.

Молдавська ДРЕС розташована на території невизнаної Придністровської Молдавської республіки. Золошлаковідвал ДРЕС розташований на території Граденицької сільської ради Біляївського району. До теперішнього часу не вирішений його статус, здійснення екологічного і земельного податків. Основне призначення Кучурганського водосховища є водоохолодження станції. Внаслідок його існування підтоплюються населені пункти Кучурган і Лиманське Роздільнянського району. Для запобігання підтопленню в

комплексі з водосховищем побудовано дренажну систему, частина якої на сьогодні опинились на території України та відповідним чином не експлуатується і не обслуговується ДРЕС. Для її експлуатації і обслуговування в місцевих територіальних громадах відсутні ресурси. Проблема не вирішується державою.

Питання потребує розгляду і остаточного вирішення на рівні держави.

### **Тернопільська обласна державна адміністрація**

(лист від 28.10.2019 № 02-6467/14)

1. З метою ефективного використання бюджетних фінансових ресурсів для вирішення природоохоронних питань, в першу чергу регіонального характеру, з урахуванням здійснення адміністративно-територіальної реформи вважаємо за доцільне внести зміни до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Податкового та Бюджетного кодексів України, якими передбачити:

- внесення екологічного податку до місцевих бюджетів за фактичним місцем знаходженням об'єктів, які впливають на довкілля, а не реєстрації його платників;

- внесення змін до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» з питань відновлення надходжень до спеціального фонду місцевих бюджетів на рівні 80 відсотків (враховуючи екологічний податок, що справляється за викиди в атмосферне повітря двооксиду вуглецю стаціонарними джерелами забруднення), зокрема до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад – 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим – 55 відсотків;

- перегляд ставок екологічного податку в частині їх збільшення, оскільки дані надходження не компенсують негативного впливу на довкілля;

- повернення до системи кратності сплати екологічного податку за забруднення довкілля, яке перевищує дозволені обсяги.

Прийняття рамкового законопроекту про управління відходами, а також базових законопроектів про захоронення відходів, про спалювання відходів, про муніципальні відходи, про відпрацьовані нафтопродукти, про тару та упаковку, про відходи електричного та електронного обладнання, про батареї та акумулятори.

2. Прийняття законопроектів, які б запроваджували економічні механізми для стимулювання:

- створення об'єктів інфраструктури з оброблення відходів;

- використання відходів сільського господарства для виробництва високоякісних органічних добрив, біопалива, електричної та теплової енергії;
- заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва та вторинної сировини.

3. На законодавчому рівні запровадити інтегровану систему державного моніторингу всіх складових навколишнього природного середовища, яка б діяла в режимі реального часу із використанням автоматизованих інформаційних систем екологічних даних, що обслуговуються регіональними центрами моніторингу довкілля.

4. Підтримати звернення депутатів Тернопільської обласної ради, прийняті рішеннями від 10.05.2017 № 536 та від 6.11.2018 № 1164 і надіслані до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо перегляду порядку розподілу рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення між бюджетами всіх рівнів. Зокрема, пропонувалося здійснити перерозподіл рентних платежів за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення між бюджетами всіх рівнів у співвідношенні: до доходів загального фонду Державного бюджету України – 65 відсотків, обласного – 25, інших місцевих бюджетів за місцезнаходженням (місцем видобутку) – 10.

5. Підтримати звернення депутатів Тернопільської обласної ради, прийняті рішенням Тернопільської обласної ради від 09.08.2018 № 1090, надіслані до Верховної Ради України і Міністерства екології та природних ресурсів України, щодо прийняття законопроекту про скасування заборони на полювання в гідрологічних заказниках, передбаченої Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат» від 23.05.2017 № 2063 – VIII.

6. Пропонується у Лісовому кодексі України передбачити обов'язки лісокористувачів в частині ведення обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки із застосуванням електронних засобів маркування та обліку деревини, здійснення реалізації усієї необробленої деревини через спеціальні аукціони, оприлюднення на офіційних сайтах інформації про проведення рубок.

Одночасно необхідно встановити відповідальність за невиконання зазначених вимог і незаконний обіг деревини. Крім цього, доцільно передбачити обов'язковість проведення стратегічної екологічної оцінки проєктів організації та розвитку лісового господарства в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». У зв'язку з цим варто спростити процедуру оформлення права на спеціальне

використання лісових ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду та скасувати норму Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо необхідності встановлення лімітів використання лісових ресурсів.

Враховуючи те, що нормативно-правовими актами затверджено методики розрахунку збитків, заподіяних довкіллю внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, та визначено державні органи, уповноважені здійснювати розрахунки цих збитків, пропонується з Кримінального процесуального кодексу України виключити обов'язковість призначення судових інженерно-екологічних експертиз.

7. Пропонується у Законі України «Про мисливське господарство та полювання» і Земельному кодексі України визначити механізм відносин між власниками або користувачами земельних ділянок і користувачами мисливських угідь, нарахування розміру плати та порядку її внесення за користування мисливськими угіддями. Закон потребує внесення змін з урахуванням сучасної практики ведення мисливського господарства.

#### **Хмельницька обласна державна адміністрація** (лист від 28.10.2019 № 04-15/05-138)

Внесення змін до Бюджетного кодексу України стосовно особливостей розподілу екологічного податку, а саме: відновлення фінансування спеціального фонду місцевих бюджетів на рівні 80 відсотків, зокрема: до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад - 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 55 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 80 відсотків.

Поетапно заборонити виробництво та використання в Україні фосфатних миючих засобів. Виробництво до кінця 2020 року, використання до 2021 року.

Внести зміни до статті 122-1 Земельного кодексу України, визначивши розпорядниками земельних ділянок в межах населених пунктів обласного підпорядкування та за межами населених пунктів відповідні органи місцевого самоврядування.

Передбачити на законодавчому рівні (внести зміни до частини 5 статті 51 Водного кодексу України) можливість укладення договору оренди водного об'єкта без розробки паспорта водного об'єкта, використовуючи данні технічних характеристик водних об'єктів, розроблених до 2013 року в разі їх реєстрації в колишніх Управліннях водного господарства.

Передбачити на законодавчому рівні (зміни до статті 13 Закону України «Про оцінку землі») можливість визначення орендної плати для земельних ділянок водного фонду нормативно-грошова оцінка яких не проведена, в



процентному відношенні від середньої оцінки земельних ділянок по ріллі по області.

Вирішенням даної проблеми є затвердження Кабінетом Міністрів України Порядку видачі дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами та переліку документів, які необхідно подавати при отриманні зазначеного дозволу. Прийняття Верховною Радою України законопроекту «Про управління відходами».

Прискорити прийняття проектів Законів передбачених заходами Національного плану управління відходами до 2030 року.

На законодавчому рівні заборонити в Україні використання поліетиленових пакетів з перехідним періодом до 2024 року

### **Черкаська обласна державна адміністрація**

(лист від 28.10.2019 № 04-15/05-138)

#### **1. Кабінету Міністрів України:**

забезпечити на загальнодержавному рівні впровадження комплексного підходу до вирішення питання покращення гідрологічного та екологічного стану р. Дніпро та річок його басейну шляхом проведення аналізу проблемних питань в розрізі восьми областей за басейновим та суббасейновим принципом: з проведенням днопоглиблення русла річки Дніпро та Кременчуцького водосховища, будівництва та реконструкції очисних споруд з застосуванням нових технологій очистки стічних вод, враховуючи різноманітність миючих засобів, проведення берегоукріплювальних робіт та забезпечення їх фінансування;

внести зміни до Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року з врахуванням басейнового принципу та передбачити фінансування, в тому числі за рахунок коштів державного бюджету;

розробити та внести на розгляд Верховної Ради України законопроекти про заборону поставки, виробництва і продажу в Україні мийних засобів на основі фосфатів;

з урахуванням зміни правового статусу зазначених земель та оптимізацією системи органів виконавчої влади внести зміни до Концепції розвитку агролісомеліорації в Україні та Плану заходів щодо її реалізації;

забезпечити відповідальними виконавцями виконання Плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку агролісомеліорації в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.06 2014 № 582-р;

розробити Порядок видалення зелених насаджень лінійного типу (полезахисних смуг), розташованих на землях сільськогосподарського призначення;

переглянути зміни, внесені до Бюджетного Кодексу України, в частині надходжень екологічного податку за викиди двоокису вуглецю;

переглянути питання щодо збільшення зарахування екологічного податку до місцевих бюджетів, в першу чергу до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, а також обласного бюджету;

розробити законодавчий механізм стимулювання раціонального використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища;

переглянути розміри сплати екологічного податку або його відшкодування для суб'єктів господарювання, які реалізують заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища за власні кошти,

передбачити відповідальність суб'єктів господарювання за невжиття заходів з удосконалення та мінімізації негативного впливу на довкілля, а також відсутність приладів контролю за кількістю і складом забруднюючих речовин та за характеристиками шкідливих факторів;

розробити порядок фінансування робіт із землеустрою за рахунок коштів Державного бюджету України;

розробити порядок надання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

2. До повноважень обласної державної адміністрації (дозвільний орган) не належить здійснення державного нагляду (контролю) та надання приписів стосовно усунення порушень природоохоронного законодавства.

Пропонуємо Міністерству енергетики та захисту довкілля України внести на розгляд Верховної Ради України зміни до ч. 7 ст. 4<sup>1</sup> Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», замінивши «дозвільний орган» на «уповноважений орган».

3. Пунктом 7 Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – підприємців, які отримали такі дозволи (далі – Порядок), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 302, зазначено, що місцеві держадміністрації розглядають зауваження громадських організацій, у разі потреби організовують проведення їх публічного обговорення і протягом 30 календарних днів з дати опублікування інформації про намір суб'єкта господарювання отримати дозвіл повідомляють

про це орган, який видав дозвіл.

У зв'язку із децентралізацією влади на місцях пропонуємо Міністерству енергетики та захисту довкілля України внести на розгляд Верховної Ради України зміни до пункту 7 Порядку в частині передачі повноважень органам місцевого самоврядування (об'єднаним територіальним громадам).

4. Міністерству енергетики та захисту довкілля України на державному рівні вирішити питання централізованого знешкодження (знищення) або вивезення за кордон на утилізацію небезпечних відходів пестицидів, які зберігаються на території України.

Пропонуємо Міністерству енергетики та захисту довкілля України розробити відповідний Порядок та подати його на затвердження до Кабінету Міністрів України.

5. Доручити Державному комітету статистики України розробити нову або доопрацювати скасовану (існуючу) Методику розрахунку викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря від транспортних засобів та відновити надання повної інформації щодо стану забруднення атмосферного повітря враховуючи викиди від транспортних засобів.

### **Чернігівська обласна державна адміністрація**

(лист від 28.10.2019 № 05-08/3003)

Пропонуємо:

1. При підготовці Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» передбачити спрямування коштів екологічного податку та інших екологічних зборів до державного фонду охорони навколишнього природного середовища.

2. Внести зміни до Закону України «Про природно-заповідний фонд України». Зокрема, визначити, що території та об'єкти природно-заповідного фонду або їх частини, що створюються чи оголошуються без вилучення земельних ділянок, які вони займають, передавати під охорону власникам та користувачам земель; сільським, селищним, міським радам об'єднаних територіальних громад, в межах адміністративних одиниць яких вони знаходяться.

3. Внести зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», зокрема зобов'язати органи місцевого самоврядування розробляти та приймати місцеві програми охорони навколишнього природного середовища.

4. Внести зміни до Закону України «Про місцеві державні адміністрації», зокрема визначити механізми та інструменти координації та спрямування діяльності органів місцевого самоврядування в напрямках

реалізації пріоритетів загальнодержавної політики, зокрема і у сфері охорони навколишнього природного середовища.

**5.** Прийняти нормативно-правовий акт, яким затвердити Порядок взаємодії місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування, який би чітко регламентував механізми співпраці місцевих державних адміністрацій та їх структурних підрозділів з органами місцевого самоврядування. Зокрема, визначити відповідальність органів влади за ненадання необхідної інформації, що може спричинити перешкоди у здійсненні владних повноважень, в тому числі стати завадою при виконанні завдань, спрямованих на покращення життєдіяльності людей і стану довкілля.

**6.** Забезпечити прийняття нормативно-правових актів, які необхідні для врегулювання питань у сфері управління відходами, відповідно до вимог розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 №117-р «Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року» та адаптації національного законодавства до вимог європейського законодавства.

**7.** Внести зміни до статті 186 Земельного кодексу України у частині погодження з власниками та користувачами земельних ділянок проектів землеустрою з організації та встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду.

**8.** Впровадити обов'язкове страхування екологічних ризиків в Україні шляхом внесення змін до відповідних законів України.

**9.** Внести зміни до Кримінального кодексу України в частині підвищення відповідальності за порушення вимог законодавства з охорони навколишнього природного середовища. Зокрема, значно збільшити штрафні санкції за нанесення збитків навколишньому природному середовищу, особливо юридичними особами. Аби компенсація за збитки була пропорційна нанесеній довіллі шкоді та покривала витрати на її усунення.

**10.** Профільним міністерствам забезпечити затвердження на загальнодержавному рівні єдиних методик здійснення моніторингових досліджень стану складових довкілля, оновлення та узгодження нормативно-технічної бази, зокрема: з визначення категорій водних об'єктів (рибогосподарського чи господарсько-побутового водокористування); зі встановлення гранично-допустимих концентрацій забруднювальних речовин у складових довкілля; затвердження переліку постів спостережень за станом довкілля.

**11.** Внести зміни до постанови Уряду від 19.04.2017 № 275 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України», зокрема повернути функції моніторингу довкілля Державній екологічній

інспекції України та її територіальним підрозділам, які мають відповідну матеріально-технічну базу і фахівців.

**12.** Прийняти підзаконні нормативні акти Міністерства енергетики та захисту довкілля України, якими визначити зміст та форми звіту про громадське обговорення з оцінки впливу на довкілля, що є невід'ємною частиною висновку з оцінки впливу на довкілля.

**13.** Наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України на загальнодержавному рівні створити реєстр експертів з оцінки впливу на довкілля; затвердити Положення про експертну комісію з оцінки впливу на довкілля та кваліфікаційні вимоги до експертів, аби обласні державні адміністрації могли створювати власні експертні комісії з оцінки впливу на довкілля.

**14.** Наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України для прийняття рішень про необхідність здійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до документа державного планування, щодо якого раніше здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, необхідно затвердити критерії визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

### **Дніпропетровська обласна рада**

(лист від 28.10.2019 № вих-3398/0/2-19)

Для вирішення питань щодо запровадження дієвих механізмів поліпшення екологічного стану необхідно ініціювати на загальнодержавному рівні зміни законодавчих норм, що стосуються:

реформування Державної екологічної інспекції України для забезпечення ефективного нагляду та контролю за дотриманням природоохоронного законодавства юридичними та фізичними особами;

посилення відповідальності юридичних осіб, що утворюють умови з недопуску перевірок державної екологічної інспекції (значне підвищення штрафних санкцій за вчинення правопорушення), а також передбачення прямої норми закону із анулювання дозвільних документів, наданих юридичним особам органами Міністерства енергетики та охорони довкілля України та органами виконавчої влади, через дії юридичних осіб, що створили умови, які не дозволили проведення своєчасних заходів державного нагляду (контролю) з додержання вимог природоохоронного законодавства;

внесення змін до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» та процедури надання дозволів на викиди забруднюючих речовин з

обов'язковою участю у погодженні надання таких дозволів органів місцевого самоврядування та громадськості;

затвердження Методики розрахунків відшкодування збитків, що заподіяні державі в результаті понаднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, посилення відповідальності за порушення термінів виконання природоохоронних заходів та відсутність затверджених планів з природоохоронної модернізації промислових потужностей, які пропонують запровадження найкращих доступних технологій певної галузі виробництва (поступове запровадження принципу - забруднювач платить, з визначеними термінами безповоротного запровадження санкцій до підприємств);

значне підвищення ставок екологічного податку, що стимулюють підприємства до впровадження природоохоронних заходів;

розбудова системи екологічного моніторингу, в тому числі зобов'язання на законодавчому рівні обов'язкового моніторингу на джерелах викидів забруднюючих речовин;

розробка та затвердження законодавчих норм щодо якісного управління та поводження з відходами;

ініціювання на законодавчому рівні механізмів економічного стимулювання утилізації та вторинного використання твердих побутових відходів та відходів промисловості з поступовим доведенням до стовідсоткової утилізації твердих побутових відходів;

створення загальнодержавної системи моніторингу утворення, утилізації та накопичення відходів;

запровадження загальнодержавної системи моніторингу скидів стічних вод підприємств;

значене підвищення нарахування збитків щодо неконтрольованих та несанкціонованих скидів забруднюючих речовин у водні ресурси (в тому числі, кримінальна відповідальність за забруднення водних ресурсів);

створення загальнодержавного електронного кадастру прибережно-захисних смуг та водоохоронних зон водних об'єктів, посилення контролю за їх використанням та утриманням (запровадження кримінальної відповідальності за несанкціоновану забудову цих територій);

перегляд та подовження дії Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року»;

ініціювання законодавчих змін щодо утримання та збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду як місцевого, так і загальнодержавного значення, розробка та затвердження електронного кадастру цих територій;

удосконалення Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» шляхом визначення чітких критеріїв участі органів місцевого самоврядування та громадськості в розгляді проектних рішень з оцінки впливу на довкілля та прийняття рішень з надання відповідних висновків суб'єктам господарювання тощо.

### **Донецька обласна рада**

(лист від 06.11.2019 № 2к22-0407)

Для реалізації природоохоронних заходів пропонуємо рекомендувати Кабінету Міністрів України підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України:

- зміни до Бюджетного кодексу України щодо повернення до рівня відсоткового розподілу 2018 року відрахувань екологічного податку за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, тобто зарахування до спеціального фонду місцевих бюджетів 55%;
- проект Закону України «Про Державний екологічний фонд».

### **Інститут законодавства Верховної Ради України**

(лист від 24.10.2019 № 22/278-1-15)

З огляду на зобов'язання, взяті Україною в Угоді про асоціацію з Євросоюзом, основний напрямок законотворчої роботи в галузі екологічного законодавства має полягати у докорінному його перегляді відповідно до положень 29 директив та регламентів ЄС, що стосуються, зокрема, управління довкіллям, відходами та ресурсами, якості атмосферного повітря та води, збереження дикої флори та фауни, скорочення промислового забруднення та запобігання техногенним загрозам, застосування ГМО тощо. При цьому потрібно не лише прийняти нові законодавчі акти, але й визначити органи, уповноважені за їх втілення, перенести у вітчизняну практику найкращий досвід європейських країн щодо організації та забезпечення виконання таких законів.

Значну увагу слід приділити узагальненню та систематизації досить громіздкого і розпорошеного національного екологічного законодавства, в якому налічується близько 30 базових законодавчих і ще більше підзаконних актів, та докласти зусиль до підготовки Екологічного кодексу України.

### **Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління**

(лист від 28.10.2019 № 706)

Надані пріоритетні напрямки ґрунтуються на новітніх знаннях фахівців вищої категорії, професорів та докторів наук Академії, лауреатів Державної премії в галузі науки і техніки, які мають значний досвід в цій сфері:

1. Забезпечення адаптації законодавства України у сфері охорони навколишнього природного середовища до законодавства ЄС. Це є правовим підґрунтям для подальшого реформування галузі. Створення умов, спрямованих на досягнення конкретних результатів для можливості переходу до «зеленої» економіки на європейських засадах. З метою економічного стимулювання упровадження технологій більш чистого виробництва та вдосконалення інтегрованої системи управління актуальним є завдання впровадження «зелених» закупівель в державному секторі. Для цього необхідно відповідне нормативно-правове забезпечення, методична та інформаційна підтримка, забезпечення комунікацій.

2. Впровадження екологічних проектів міжнародного та національного значення, зокрема з питань подолання негативних наслідків глобальної зміни клімату.

3. Управління переробкою відходів, зокрема відходів упаковки, видобувної промисловості, в рамках циркулярної економіки.

4. Оптимізація управління установами природно-заповідного фонду України з урахуванням принципів Всеєвропейської екомережі.

5. Удосконалення використання коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, зокрема місцевими громадами.

6. Захист та ефективне використання природних ресурсів, підвищення промислової безпеки та гігієни праці.

7. Прогнозування екологічних ризиків еколого-енергетичної безпеки

8. Формування міжсекторальної взаємодії з питань відновлюваної енергетики усіх видів генерації (сонце, вітер, вода, біогаз та біомаса)

9. Виконання Європейських вимог щодо енергоефективності та екологічного аудиту

10. Запровадження геоінформаційної системи (ГІС) територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, розвиток Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

11. Розробка та створення робочого прототипа ядерної енергоресурсної станції п'ятого покоління ЯЕРС G-5 з метою отримання електроенергії, високотемпературного тепла та енергосировини на основі принципів зеленої ядерної енергетики.

12. Розробка програми та впровадження технологій для переробки і знищення особливо небезпечних відходів а також сміттєзвалищ шляхом



переробки промислових та комунальних відходів на енергосировину – штучна нафта, синтез газ та інше.

13. Наближення українського законодавства з питань стандартизації та сертифікації до європейських вимог.

14. Здійснення оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки з урахуванням комплексного підходу, виконання відповідних досліджень та підвищення кваліфікації відповідних фахівців.

15. Посилення Євроінтеграційного процесу та екологічної складової програми національних заходів Комісії Україна-НАТО.

### **Національна академія аграрних наук України**

(лист від 24.10.2019 № 4-2/250)

Основним пріоритетом екологічної політики на наступні 5 років у сфері охорони земельних та ґрунтових ресурсів України має стати системна боротьба з деградацією ґрунтів, включаючи прийняття загальнодержавної програми охорони земель та відповідних регіональних програм, удосконалення нормативів гранично-допустимого забруднення, забезпечення виконання національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель.

Відзначаючи важливе екологічне значення землекористування перед введенням ринку землі в Україні, учасники парламентських слухань на тему: «Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років» рекомендують:

Верховній Раді України:

- прискорити прийняття Закону України «Про сівозміни» з введенням адміністративної відповідальності за порушення схеми сівозміни та ведення монокультури в усіх видах господарств;

- розробити проект і прийняти Закон України «Про землеробство» з введенням екологічних нормативів ведення агропромислового виробництва, заохочення і відповідальності у випадку їх порушень;

- розробити проект і прийняти Закон України «Про хімічну меліорацію земель з кислою і лужною реакцією ґрунтового розчину» з умовою її проведення за рахунок місцевого бюджету;

- розробити проект і прийняти Закон України «Про заборону застосування на добриво нативного пташиного посліду промислових птахофабрик» із зобов'язанням галузі птахівництва на виробництво органіко-біоактивних добрив на основі різних його видів;

- внести доповнення в діючий Закон України «Про відходи» зміни, що стосуються ужорсточення вимог до перероблення органічних і мінеральних

відходів великих міст і промисловості на корисні складові на засадах безвідходних технологій та роздільного збору сміття в містах і його утилізації на сміттєпереробних заводах.

Кабінету Міністрів України:

- забезпечити в повному обсязі фінансування з Державного бюджету України наукового супроводу екологічної політики держави з урахуванням запитів Національної академії аграрних наук України;

- подати до Верховної Ради України пакет розроблених проектів Законів України «Про Загальнодержавну програму використання та охорони земель», «Про Національну програму охорони родючості ґрунтів», «Про відновлення басейнів малих річок України» (базовий), «Про паспортизацію малих річок, включаючи басейни площею до 10 км<sup>2</sup>», «Про земельні відносини в процесі їх відновлення», «Про примноження природного біорізноманіття»;

- розробити проекти Національної програми охорони земель України, Національної програми охорони родючості ґрунтів та подати до Верховної Ради України;

- розробити Державну концепцію «Про екологічну політику України до 2024 року», визначивши за основну таксономічну одиницю будь-якого ландшафту басейн малої річки;

- забезпечити проведення масового ґрунтового обстеження сільськогосподарських угідь за сучасними методиками і інструментарієм;

- розробити кадастр земель в обробітку з визначенням бонітету і екологічного їх стану;

- забезпечити масштабне впровадження у виробництво методичних підходів щодо дотримання принципів використання фізіологічно доцільних норм азотного удобрення сільськогосподарських культур у поєднанні з застосуванням мікробних препаратів, що забезпечить раціональне використання добрив за суттєвого зменшення газоподібних втрат азоту та сприятиме значному екологічному ефекту, в тому числі зменшенню ризиків потепління на планеті;

- здійснити комплексну паспортизацію басейнів малих річок включаючи водозбірні площі до 10 км<sup>2</sup>;

- визначити інфраструктуру (будівництво доріг, портів та ін.) як невід'ємну складову екологічної і економічної безпеки України.

Національній академії аграрних наук України:

- надати пропозиції щодо створення Українського іпотечного Земельного банку з концентрацією коштів плати за землю, екофондів та інших надходжень для пільгового кредитування вітчизняних агровиробників та проведення природовідновних робіт;

- забезпечити розроблення методології і методик та науковий супровід в процесі відновлення басейнів малих річок;
- визначити модельні малі річки в основних ґрунтово-кліматичних зонах України та провести комплексні роботи у їх водозбірних площах з проведенням культуртехнічних і інженерних робіт, агро-, хемо-, біо- і фітомеліорацій з наближенням їх функціонування до природних умов;
- надати пропозиції щодо проведення адміністративних реформ за басейноцентричним принципом з об'єднанням громад вздовж басейнів малих, середніх і великих річок, відповідно, як об'єднаних громад, районів, областей і країв.

### **Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

(лист від 25.10.2019 № 013/440)

На виконання Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII, з метою забезпечення збалансованого користування природними ресурсами, зокрема належного збереження, відновлення та охорони територій ПЗФ, що перебувають у складі підрозділів закладів вищої освіти і/або наукових установ, передбачити законодавчо та запровадити систему ефективного управління ПЗФ з урахуванням освітньої і наукової складової діяльності ЗВО і НУ.

Для забезпечення діяльності заповідників у складі ЗВО і НУ:

- створити нормативно-правову базу;
- передбачити створення загальнодержавної (національної) багаторівневої інфраструктури і ефективну систему фінансового супроводу.

З метою реалізації Указу Президента України від 1 січня 2010 року № 2/2010 «Про розширення Канівського природного заповідника» (зі змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 218/2016 (218/2016) від 20.05.2016) переглянути проект з розширення території Канівського природного заповідника з урахуванням правових колізій, які призвели до неможливості його реалізації та реального стану усіх передбачених Указом Президента до заповідання територій. Ініціювати на законодавчому рівні зміни до чинного нормативно-правового акту (новий Указ Президента України).

Це дозволить створити належні умови збереження природно-заповідного фонду, сприятиме сталому розвитку екологічної мережі та створенню репрезентативної й ефективно керованої системи територій та об'єктів ПЗФ, у тому числі за рахунок розширення заповідних територій для збереження в природному стані найбільш типових природних комплексів України та їх екологічного відновлення.

**Національний лісотехнічний університет України**

(лист від 24.10.2019 № 01-171)

Парламентські слухання закликають вчених, представників бізнесу, усіх громадян України підтримати конкретною співпрацею виконання Указу Президента України від 30.09.19 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Парламентські слухання рекомендують:

1. Головним пріоритетом державної екологічної політики України вважати мотивацію до впровадження засадничих принципів екологічної економіки у всі сфери виробництва і споживання, що забезпечує досягнення цілей сталого розвитку та результативну боротьбу зі змінами клімату згідно з Указом Президента від 30.09.19 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

2. Вважати пріоритетним завданням МОН України підготовку екологічно компетентних фахівців для сталого розвитку і формування нової людини з новим еколого-економічним способом мислення. Разом з Мінсоцполітики забезпечити внесення професії «економіст-еколог» до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій».

3. Прийняти Закон України та відповідну постанову Кабінету Міністрів України про економічну відповідальність виробничих структур усіх форм власності за екологічні наслідки виробничо-комерційної діяльності.

4. Прийняти Закон та відповідну постанову Кабінету Міністрів України про екологічні вимоги до зовнішньоекономічної діяльності.

5. Звернутися до Президента України про доцільність продовжувати на міжнародній арені спільно з Францією лобювання ідеї Екологічної Конституції Землі, яку вже проголошували з трибуни ООН три президенти України та два міністри (МЗС і Мінприроди).

6. Включити екологічні пріоритети до оновлюваної Угоди про асоціацію ЄС-Україна.

7. Підготувати наукове обґрунтування екологічного «плану Маршалла» для України з метою відновлення екологічно зруйнованих територій (Донбас, Азовське море, Крим, Дніпровський каскад, Полісся, Калуш та ін.).

8. Підготувати державну програму заліснення 2,5 млн. га непридатних для сільськогосподарського виробництва земель за міжнародної фінансової підтримки – з метою виконання вимог Паризької кліматичної угоди та досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

9. Підготувати загальнодержавну програму наукових досліджень з поліпшення екологічної ситуації в Україні, зокрема, в екологічно депресивних регіонах.

10. Звернутися до Європарламенту, парламентів Данії, Польщі, Литви та інших країн Євросоюзу стосовно визнання «Північного потоку-2» екологічно небезпечним та економічно недоцільним проектом.

### **Національний університет водного господарства та природокористування**

З метою поширення і формування у суспільстві відповідального усвідомленого використання водних ресурсів України та ставлення до природних і антропогенних водних об'єктів як до стратегічного ресурсу, що визначає рівень життя і стан здоров'я населення, розвиток сільського господарства і промисловості просимо розглянути наступні пропозиції.

1. Екологічна підтримка проектів малих гідроелектростанцій та план нарощування потужності відновлювальної гідроенергетики за рахунок малих, міні- та мікро ГЕС, як екологічного чистого джерела енергії.

Будівництво малих гідроелектростанцій останнім часом зазнавало різкої критики і опір саме від різних екологічних організацій. Проте, практика країн світу з високим рівнем життя і розвитку економіки показує протилежне ставлення до гідроенергетичного використання рік. Собівартість виробництва електроенергії на ГЕС є найнижчою серед усіх відновлювальних (альтернативних) джерел енергії, не кажучи вже про традиційні, як то теплоенергетика і атомна енергетика.

Науковці-гідроенергетики зазначають, що при дотриманні вимог екологічного законодавства (важливо, в процесі експлуатації) мала гідроенергетика не тільки мінімізує впливи господарської діяльності людини на навколишнє середовище, але й дозволяє досягнути покращання стану природних водних об'єктів. Серед переваг екологічної привабливості проектів малих, міні та мікро ГЕС виділяють:

- незначне затоплення земельних ділянок водосховищами (або у випадку мікроГЕС повна відсутність такого);
- мінімальна зміна ландшафту, а при необхідності його покращання через закріплення берегів гідротехнічними спорудами;
- повна відсутність шкідливих викидів у атмосферу та воду;
- створення можливості для риборозведення, зрошення, водопостачання, водного туризму, рекреації;
- низька собівартість виробництва електроенергії;

- відсутність потенційної радіаційної, токсичної загрози забруднення навколишнього середовища.

## 2. Екологічні заходи захисту водосховищ України.

Експлуатація великих водосховищ Дніпровського і Дністровського каскаду ГЕС і ГАЕС України вимагає постійної уваги до усіх процесів їх впливу на довкілля.

Колектив науковців НУВГП прагне долучитися до спільноти професіоналів України, а саме Державної служби геології та надр України та Українського метеорологічного та гідрологічного товариства, які систематично досліджують і визначають шляхи подолання техногенної дестабілізації берегів водосховищ і прилеглих до них зон. Проблеми переробки берегів водосховищ, підтоплення прилеглих до водосховища земель, ерозійної активності, покращання якості вод мілководь потребують постійної державної підтримки.

### **Науково-дослідна установа «Український науковий центр екології моря»**

(лист від 28.10.2019 № 01/5-316)

Пропонуємо визначити пріоритетами екологічної політики на наступні 5 років такі завдання:

- визначення засад державної екологічної політики щодо покращення стану охорони вод та раціонального використання природних ресурсів Чорного та Азовського морів відповідно до стратегії «Блакитного зростання» та вимог «Рамкової Директиви ЄС про морську стратегію», оцінка її ефективності та поетапне корегування до досягнення «доброго екологічного стану» та підтримання такого стану в довготривалій перспективі;
- розроблення та запровадження реалізації «Морської стратегії України» відповідно до вимог «Рамкової Директиви ЄС про морську стратегію»;
- відкриття постійно діючої бюджетної програми «Організація і проведення державного екологічного моніторингу Чорного і Азовського морів як природних об'єктів міжнародного природокористування» з щорічним фінансовим забезпеченням функціонування державної системи екологічного моніторингу Чорного і Азовського морів (проведення морських експедиційних досліджень, утримання науково-дослідних суден, обробка і аналіз даних в наукових лабораторіях і підрозділах УкрНЦЕМ в цілях оцінки, діагнозу і прогнозу стану морського довкілля та вироблення науково обґрунтованих рекомендацій для управлінських рішень, тощо).
- в цілях захисту морського середовища від забруднення та збереження

біологічного різноманіття продовження розвитку мережі морських об'єктів природно-заповідного фонду та акваторій із регульованою господарською діяльністю в межах внутрішніх морських вод, територіального моря і прилеглої зони морів України, зокрема, за рахунок створення нових об'єктів та включення акваторії прибережних морських вод шириною в 1 милю в районах прилеглих до об'єктів природно-заповідного фонду (згідно Водної Рамкової Директиви ЄС 2008/105/ЄС).

**Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України»**

(лист від 25.10.2019 № 01-05/238)

**1. У системи лісокористування:**

- вжиття планомірних заходів, спрямованих на збільшення лісистості території України (до 18,5% до 2025 року);

- підвищення ефективності управління та розвитку лісового господарства;

- здійснення суцільної інвентаризації лісів України, їх лісовпорядкування і розроблення відповідних проектів організації та розвитку лісового господарства з урахуванням регіональних особливостей;

- завершення оформлення правовстановлюючих документів на користування земельними ділянками лісгосподарського призначення, насамперед, постійними лісокористувачами, що передбачає розмежування земель із встановленням меж земельних ділянок в натурі (на місцевості);

- удосконалення механізму фінансового забезпечення лісової галузі, зокрема, шляхом створення фонду розвитку лісового господарства України.

Першочерговими заходами у сфері використання водних ресурсів повинні бути:

- формування системи інтегрованого управління водними ресурсами України. Зокрема, активізація розробки планів управління річковими басейнами та впровадження їх у водогосподарську та водоохоронну практику;

- законодавчий супровід та реалізація основних завдань, визначених у Стратегії зрощення та дренажу в Україні до 2030 року, зокрема щодо модернізації міжгосподарських та внутрішньогосподарських зрошувальних та осушувальних систем;

- диверсифікація організаційно-правових форм підприємницької діяльності у сфері водокористування через упровадження різних видів партнерських відносин з метою модернізації систем питного водопостачання та водовідведення;

- підвищення інвестиційної привабливості водогосподарських об'єктів шляхом пільгового оподаткування та кредитування проектів модернізації гідротехнічних споруд;

- підвищення штрафних санкцій за понадлімітне забруднення водних об'єктів.

## 2. Політика у сфері екологічної та природно-техногенної безпеки.

Розвиток нормативно-правової бази у сфері екологічної і природно-техногенної безпеки, її адаптація до норм міжнародного та європейського права (прискорення адаптації до європейського законодавства у сфері поводження з відходами, зокрема імплементація відповідних директив ЄС, що визначені в рамках угоди про Асоціацію; виконання Національної стратегії та Національного плану управління відходами в Україні до 2030 р.; розроблення програм запобігання утворенню відходів; розробка та затвердження у встановленому порядку Загальнодержавної програми з удосконалення системи екологічного моніторингу і забезпечення належного її фінансування).

Сприяння інституціоналізації екологічної та природно-техногенної безпеки на засадах сталого розвитку та в контексті процесів децентралізації, що тривають (упорядкування інституцій за принципами та ієрархічними рівнями, що визначають обмеження та відповідальність для суб'єктів господарювання, забезпечення чіткого розподілу обов'язків та джерел фінансування між інституціями з метою уникнення інституціональних пасток; запровадження системи інтегрованого управління на вертикальному та горизонтальному рівнях, що, зокрема, передбачає узгодження інтересів та ризиків усіх зацікавлених сторін; стимулювання розвитку нових форм організації діяльності, що дозволяє поєднувати підприємницькі інтереси.

Розвиток інформаційно-аналітичної, науково обґрунтованої системи моніторингу і прогнозування екологічної та природно-техногенної безпеки (модернізація системи моніторингу стану навколишнього природного середовища (атмосфери, водних об'єктів, ґрунтів і т.д.), у тому числі оновлення матеріально-технічної бази та інструментарію спостереження; концентрація наявних ресурсів та пріоритет на розробку системи відкритого он-лайн доступу до бази даних моніторингу; удосконалення системи екологічних індикаторів (показників) оцінки стану навколишнього природного середовища України для потреб національної безпеки, контролю за дотримання норм використання природних ресурсів та екологічного стану довкілля; всебічне сприяння розвитку регіональних систем екологічного моніторингу та їх інтеграції до державної системи).

Встановлення державного контролю за екологобезпечним розвитком секторів національної економіки, розвитком інноваційних технологій,



екологічною модернізацією, використанням у сільському господарстві, водокористуванні та сфері управління відходами виключно таких технологій, котрі сприяють скороченню викидів парникових газів та пом'якшують наслідки кліматичних змін.

Посилення уваги до проблем забезпечення екологічної та природно-техногенної безпеки на різних ієрархічних рівнях та визначення стратегічних напрямів їх подолання, виходячи із регіональних особливостей прояву небезпеки.

Вдосконалення механізмів фінансового позабюджетного забезпечення екологічної та природно-техногенної безпеки на мікро- та макрорівнях (розроблення економічних важелів та стимулів для екологічної модернізації підприємств у провідних галузях промисловості та комунальній сфері, а також усіх об'єктів, що належать до критичної інфраструктури).

Підтримка дво- та багатостороннього співробітництва у сфері безпеки на паритетних засадах через сценарно-синергетичні форми застосування альтернативних стратегій у сфері екологічної безпеки природних ресурсів (макро-, мезо- та мікрорівень).

**Науково-дослідна установа «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем»**

(лист 24.10.2019 № 464/01-09)

1. Сприяти створенню системи моніторингу транскордонних впливів на територію України та заходів щодо їх попередження, мінімізації та ліквідації наслідків.

2. Удосконалити процес формування та реалізації державної екологічної політики з питань проведення моніторингу довкілля.

3. Створити систему моніторингу попередження розповсюдження та проникнення інвазійних видів, ліквідації та обмеження наявних популяцій небезпечних видів.

4. Включити до Національного класифікатора України «Класифікатора надзвичайних ситуацій ДК 019:2010» випадків надзвичайних ситуацій, пов'язаних з біологічним забрудненням, викликаним інвазійними чужорідними видами.

5. Визначити рівень екологічної безпеки територій України за адміністративно-територіальним поділом.

6. Встановити масштаби змін гідрологічного режиму водних об'єктів (в першу чергу малих та середніх річок) та розробити конкретні заходи по його відновленню та збереженню.

7. Сприяти проведенню екологічної паспортизації малих та середніх річок, а також особливо небезпечних об'єктів господарської діяльності з обов'язковим переліком заходів щодо їх оздоровлення.

8. Провести перевірку в дослідних умовах розробленої в Україні технології переробки розсолів з отриманням товарної продукції та ультрапрісної води з подальшим розвитком промислового виробництва для відвернення імовірної екологічної катастрофи в районі Домбровського кар'єру в м. Калуш Івано-Франківської області, що може відбутися при раптовому затопленні кар'єру та потраплянні розсолу у р. Дністер.

9. Визначити можливості створення міжнародних експертних груп для організації і проведення комплексного екологічного моніторингу водних екосистем в районі мосту через Керченську протоку.

10. Провести інспекційні дослідження стану ґрунтів, підземних та поверхневих вод на основі попереднього обґрунтування розміщення точок контролю для забезпечення екологічної безпеки в зоні можливого впливу шахти «Юний комунар».

11. Розробити наукову тему: «Ресурси екологічно чистих вод України для перспективного забезпечення екологічної безпеки питного водопостачання».

12. Вивчити зміну гідрологічного режиму водних об'єктів, зокрема малих та середніх річок, що призвела до погіршення екологічного стану значної частини території України та зарадити нераціональному використанню коштів, передбачуваних на вирішення екологічних проблем.

13. Визначити умови можливості відновлення екологічного стану (у першу чергу гідрологічного режиму) малих та середніх річок, що створить умови для безпечного розвитку регіонів, покращить соціальні умови для населення та дозволить максимально ефективно використовувати державні кошти.

### **Національна академія педагогічних наук України**

(лист від 29.10.2019 №2-6/414)

Висуваємо такі пропозиції:

- розширити мережу факультативних курсів для учнів та студентів з формування екологічних цінностей, екологічної етики та екологічної компетентності;
- запровадити в системі післядипломної педагогічної освіти навчання вчителів сучасним інтерактивним технологіям екологічного виховання учнів у закладах загальної середньої освіти.

**Державна установа «ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**імені М. І. Долішнього Національної академії наук України»**

(лист від 16.10.2019 № 7/323)

**1. Верховній Раді України забезпечити:****1) внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо:**

- гарантування надходження коштів екологічного податку до спеціального фонду державного й місцевих бюджетів;
- сплати ренти за спеціальне використання усіх видів природних ресурсів до бюджетів за місцезнаходженням ресурсів, а не юридичною адресою підприємств- користувачів;
- надання органам місцевого самоврядування права на встановлення ставок рентної плати за спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення у розмірах, що перевищують встановлені центральними органами влади;
- змін у розподілі коштів екологічного податку між місцевими бюджетами в частині надходжень від розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях задля їх переважної концентрації на регіональному рівні, що дозволить уникнути розпорошення коштів та їх ефективнішого цільового використання;
- розподілу надходжень екологічного податку від скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти та викиди в атмосферу між місцевими бюджетами з урахуванням ареалів перенесення забруднюючих речовин від джерел їх емісії за межі відповідних адміністративно-територіальних одиниць;

2) збільшення протягом найближчих 5 років витрат на охорону навколишнього природного середовища за рахунок коштів державного бюджету України до розміру не менше 1% ВВП;

3) внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині розмірів штрафних санкцій за правопорушення у сфері охорони природи та використання природних ресурсів, передбачивши їх збільшення;

4) внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини у сфері охорони природи та використання природних ресурсів.

**2. Кабінету Міністрів України:**

1) забезпечити ефективну діяльність Державного фонду охорони навколишнього природного середовища з фінансуванням з його коштів природоохоронних програм та заходів державного й міжрегіонального значення;

2) розробити й запровадити механізми державно-приватного партнерства

за участі Державного фонду охорони навколишнього природного середовища у сфері виконання завдань з охорони довкілля;

3) підготувати та подати Верховній Раді України пропозиції щодо поетапного збільшення до розмірів, встановлених у країнах ЄС, ставок екологічного податку, з урахуванням відповідних співвідношень валового внутрішнього продукту України та європейських країн для уникнення втрати конкурентоспроможності вітчизняної продукції на європейському та світових ринках.

### **3. Регіональним та місцевим органам виконавчої влади:**

1) здійснити інвентаризацію усіх природоохоронних споруд та об'єктів з оцінюванням їх стану й ефективності функціонування;

2) забезпечити, з урахуванням результатів інвентаризації та зобов'язань, що випливають з положень Угоди про асоціацію України з ЄС, розроблення регіональних та місцевих програм з будівництва та реконструкції природоохоронних споруд та об'єктів, залучивши до участі у їх фінансуванні та реалізації суб'єктів господарювання усіх форм власності;

3) вжити вичерпних заходів щодо ефективної реалізації своїх повноважень у сфері охорони навколишнього природного середовища, співпраці з органами державного екологічного контролю в налагодженні екологічного моніторингу та притягнення до відповідальності за порушення та злочини у сфері охорони природи та використання природних ресурсів;

4) ефективно використовувати кошти спеціальних екологічних фондів місцевих бюджетів для фінансування програм з охорони навколишнього природного середовища.

### **Фізико-хімічний інститут захисту навколишнього середовища і людини МОН України та НаН України**

(лист від 08.11.2019 № 188)

Інститут здійснює системні комплексні дослідження водної та наземної екосистем українського аналога Мертвого моря – Куяльницького лиману (далі – Кл).

З урахуванням вище викладеного, очевидно, що для вирішення проблеми Кл доцільно перш за все:

Відрегулювати питання щодо утворення НПП «Куяльницький»;

Здійснити наукове обґрунтування та забезпечити відновлення водного балансу Кл;

Розробити ГІС комплексного моніторингу Кл і на цій основі сформувати базу даних щодо його екологічного стану і природних ресурсів;

Розробити Концепцію відтворення і збереження екологічного стану КЛ, збалансованого використання його природних ресурсів та прилеглих територій.

**Державна установа «Інститут геохімії навколишнього середовища  
Національної академії наук України**

(лист від 28.10.2019 № 297-309)

Вважаємо за доцільне включити до пріоритетів екологічної політики держави на наступні п'ять років вирішення наступних проблем:

1. Формування та реалізація державної політики у сфері поводження з радіоактивними відходами.
2. Повернення радіоактивно забруднених територій до народногосподарського використання.
3. Реабілітація території після військового конфлікту.
4. Запобігання надзвичайної ситуації унаслідок наднормативного забруднення джерел питного водопостачання, спричиненого некерованим затопленням вугільних шахт в зоні впливу збройного конфлікту на сході України
5. Запобігання трансграничної надзвичайної ситуації при затопленні Домбровського кар'єру калійних руд та реабілітація території складування високонебезпечних відходів гексахлорбензолу (м. Калуш).

**Національний інститут стратегічних досліджень**

Враховуючи сучасні тенденції і характер зміни актуальних загроз у сфері екологічної та техногенної безпеки та їх вплив на стан національної безпеки держави, уявляється доцільним рекомендувати:

1. Апарату Ради національної безпеки і оборони України:
  - проаналізувати можливість включення до Стратегії національної безпеки і оборони України екологічних наслідків військового конфлікту на Сході України в результаті російської агресії до переліку актуальних загроз національній безпеці України в екологічній сфері.
2. Кабінету Міністрів України, Міністерству екології та природних ресурсів України:
  - сприяти ухваленню в цілому проекту Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», в якому визначити комплекс заходів із зниження рівня екологічних ризиків для довкілля та здоров'я населення відповідно до Угоди про асоціацію України з ЄС;

- забезпечити виконання завдань, визначених у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» щодо розробки стратегічних, програмних і планових документів для різних галузей економіки України, де передбачити заходи з їх екологізації включаючи технічне переоснащення, впровадження енергоефективних і ресурсощадних технологій, маловідходних, безвідходних і екологічно безпечних технологічних процесів;

- ухвалити законопроект «Про управління відходами», в якому визначити механізми контролю захисту довкілля та здоров'я населення через впровадження заходів із запобігання та зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від управління відходами, сприяння їх повторному використанню і відновленню в якості вторинної сировини та енергетичних ресурсів;

- визначитись із створенням органу виконавчої влади, що регулюватиме сферу управління відходами та створення належної інфраструктури для поводження з ними;

- визначити економічні механізми стимулювання господарюючих суб'єктів до зменшення обсягів шкідливих викидів і відходів виробництва, впроваджують і розвивають природоохоронні та маловідходні технології;

- звернутися до міжнародних організацій ООН, ОБСЄ із запитом щодо виконання спільних екологічних обстежень критичних районів та реалізації проектів по удосконаленню та підвищенню інформаційної оперативності та повноти системи екологічного моніторингу довкілля Донбасу;

- провести спільно з науковими і виробничими установами України екологічне обстеження резервних джерел питного та господарського водопостачання Донбасу враховуючи зростання небезпеки їх забруднення внаслідок збільшення затоплення вугільних шахт.

3. Кабінету Міністрів України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій:

- забезпечити функціонування порядку проведення моніторингу навколишнього природного середовища підприємствами та організаціями, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану довкілля відповідно до Директиви № 2010/75/ЄС «Про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)»;

- визначити комплекс робіт із створення системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій з урахуванням контролю небезпечних забруднень атмосферного повітря, водних об'єктів та ґрунтів;

- забезпечити укомплектування ОРС цивільного захисту сучасною спеціальною технікою і оснащенням у відповідності до обсягів покладених

на них завдань з урахуванням регіональних особливостей прояву надзвичайних ситуацій різного походження;

- розробити пропозиції щодо оптимізації та приведення організаційної структури Єдиної державної системи цивільного захисту відповідно до змін адміністративно-територіального устрою держави, перерозподілу повноважень та децентралізації влади.

### **Біосферний заповідник «Асканія-Нова» імені Ф.Е. Фальц-Фейна Національної академії аграрних наук України**

(лист від 28.10.2018 № 483-12)

1. Збереження біологічного різноманіття на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду міжнародного, загальнодержавного і місцевого значення.

2. Оновлення і затвердження Державної цільової програми розвитку заповідної справи на 2021-2025 роки.

3. Забезпечити фінансування установ природно-заповідного фонду

4. Виконання Україною вимог Кіотського протоколу, зокрема скорочення викидів парникових газів в атмосферу.

### **Торгово-промислова палата України**

(лист від 28.10.2019 № 2700/03.2-7.8)

Пропонуємо:

- передбачити в Законі України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – ОВД) обмеження для уповноважених державних органів і прописати чіткі, зрозумілі умови у Висновках з ОВД, а також обмеження при відмові у видачі Висновку або видачі негативного Висновку. У Законі про ОВД в поточній редакції не передбачено ніяких обмежень для уповноважених державних органів і не визначено умови у Висновках з ОВД. Це може призвести до корупційних та інших правопорушень та уповільненню реалізації інфраструктурних проектів в Україні.

- внести зміни до Закону про ОВД, які дозволять публікувати в ЗМІ скорочену інформацію щодо Повідомлення і Оголошення та посилання на сайт Єдиного державною реєстру з ОВД. Закон про ОВД в поточній редакції передбачає публікацію в печатних ЗМІ Повідомлення і Оголошення про початок громадського обговорення у повному обсязі. Ці документи разом можуть містити до 20 сторінок печатного тексту, а вартість публікації їх в ЗМІ сягає кількох десятків тисяч гривень.

- забезпечити координацію процедур з ОВД та одержання інтегрованого дозволу для видів планової діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля у гармонізації Статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та Додатку I Директиви 2010/75/ЄС.

### **Американська торгівельна палата в Україні**

(лист від 05.11.2019 № 19-628)

Доцільне включити до пріоритетів екологічної політики держави вирішення наступних питань:

1. Комплексний підхід щодо врегулювання питання управління відходами.
2. Вирішення проблеми накопичення великовантажних відходів.
3. Виконання міжнародних зобов'язань України в частині зниження викидів забруднюючих речовин.
4. Реформування природоохоронного напрямку шляхом створення Державної природоохоронної служби України.
5. Екологічний податок: ефективність та прозорість використання.
6. Вдосконалення регулювання дозвільної діяльності.

### **Всеукраїнська екологічна ліга**

(лист від 28.10.2019 № 32/10)

1. Розробити та внести на розгляд Верховної ради України проект Закону «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року».
2. Розробити та внести розгляд Верховної ради України проект Закону «Про Національний екологічний фонд України».
3. Забезпечити створення адаптованої до національних потреб єдиної уніфікованої електронної системи доступу до інформації про реєстри викидів і перенесення забруднювачів відповідно до Закону України «Про ратифікацію Протоколу про реєстри викидів і перенесення забруднювачів».
4. Розробити та затвердити Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на 2020 – 2025 рр.
5. Підготувати звіт про виконання Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» і подати його до Верховної Ради України.
6. Забезпечити підготовку та видання «Червоної книги України» (2020), «Зеленої книги України» (2020), а також щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні.



**Національний екологічний центр України**

(лист від 28.10.2019 № 19/01-12/218)

Керуючись принципами екозбалансованого розвитку, вважаємо за необхідне:

- відновити окреме Міністерство з питань захисту довкілля та систему територіальних органів;
- здійснити перегляд Енергетичної стратегії на основі критеріїв енергоефективності та методології екосистемного підходу, передбачивши в перспективі відмову від використання викопного палива, відновлювана енергетика та енергоощадливість мають стати безумовними пріоритетами в енергетичному секторі;
  - підвищити екобезпеку техногенних об'єктів підвищеної небезпеки;
  - надати пріоритетність заходам щодо боротьби з деградацією земель та відновлення якості земельних ресурсів;
  - звернути увагу на критичний стан водних ресурсів держави, прибережних зон, морського довкілля;
  - провести експертну перевірку виконання міжнародних конвенцій у галузі охорони довкілля, Стороною яких є Україна, проаналізувати ефективність міжнародної діяльності;
  - зберегти науково-експертний потенціал, здійснити координацію та актуалізацію наукових програм та програм в сфері довкілля;
  - вважати критерії, пов'язані із якістю життя та збереженням природи, базовими при розрахунку індексів розвитку держави та суспільства; сприяти впровадженню екосистемного підходу.

**Європейська Бізнес Асоціація**

(лист від 07.11.2019 № 1626/2019/20)

Пріоритети екологічної політики:

- 1) Національна стратегія повинна бути своєчасно та в повному обсязі імплементована;
- 2) Механізм застосування екоподатку потребує радикального перегляду та реформування з огляду на прозоре та ефективне використання коштів задля вирішення екологічних питань;
- 3) Задля виконання Україною міжнародних зобов'язань щодо зменшення викидів забруднюючих речовин необхідне визначення на державному рівні гарантованого джерела фінансування таких заходів з урахуванням європейського досвіду;
- 4) Проблематика накопичення великотоннажних відходів промислових

підприємств потребує запровадження на законодавчому рівні стимулюючих заходів щодо їх використання в інших секторах економіки згідно з принципами циркулярної економіки;

5) Впровадження системи потрійного промивання тари з-під ЗЗР.

### **Національне представництво FSC в Україні**

(лист від від 28.10.2019 № 1-464)

Першочергові пропозиції до проекту рекомендації по визначенню пріоритетів екологічної політики з питань сталого ведення лісового господарства в Україні:

1. Внести зміни до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» згідно з якими оцінка впливу на довкілля має стати частиною процедур проведення базового й безперервного лісовпорядкування та матеріалів Проекту організації та розвитку лісового господарства.

2. Внести зміни до Закону України «Про тваринний світ», поширивши обмеження на проведення лісозаготівель під час «сезону тиші» виключно на територіях концентрації тварин.

3. Внести зміни до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо спрощення дозвільного механізму проведення господарських заходів на територіях та об'єктах ПЗФ (зокрема, відмінити ліміти на проведення рубок догляду, окрім прохідних).

4. Удосконалити механізм виділення об'єктів Смарагдової мережі на землях лісогосподарського призначення, зокрема, передбачивши залучення зацікавлених сторін, у тому постійних лісокористувачів.

5. Передбачити розробку, прийняття та практичну реалізацію механізму економічного стимулювання застосування екологічного безпечних технологій у лісовому господарстві через систему фіскальних, кредитних та інших інструментів.

6. Передбачити використання фінансових інструментів (дотації, субсидії, цільове фінансування) для підприємств лісового господарства, які реалізують цільові проекти, спрямовані на підтримку та посилення екосистемних послуг, забезпечення збереження біорізноманіття та інших цінностей довкілля.

**Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд «Допомога дикій природі»**

(лист від 28.10.2019 № 27-HWF)

Щодо рекомендацій, надаємо наступне:

1) Ліси півдня та сходу України продовжують знищувати суцільними і вибірковими санітарними рубками. Необхідно розробити механізми державного контролю, які б виходили за відомчі рамки лісгосподарських підприємств і пов'язаної з ними вертикалі управління в особі Держлісагентства України.

2) Національні природні парки України вимагають спеціалізованої фахової юридичної підтримки та захисту. Судові прецеденти на місцях, які не отримують своєчасного юридичного реагування в повному обсязі, створюють неоднозначне трактування законодавства, і це руйнує природоохоронну сферу.

3) Необхідно уважно розглянути доцільність підпорядкування об'єктів природно-заповідного фонду України вищої категорії (біосферні заповідники, природні заповідники, національні природні парки), які знаходяться під керуванням Держлісагентства, безпосередньо Міністерству енергетики та захисту довкілля України; розробити механізм такого переводу.

4) У ході просування нашої держави до децентралізації потрібно посилити законодавчі механізми захисту об'єктів природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення, а також посилити відповідальність користувачів за охорону і збереження об'єктів природно-заповідного фонду України місцевого значення.

5) Необхідно посилити законодавчий контроль і відповідальність за збереження та охорону водоохоронних ділянок уздовж річок, струмків і потічків. Це питання набирає актуальності у зв'язку з низкою законодавчих змін, які стосуються земель сільськогосподарського призначення. Так, наприклад, випас худоби, а також сіножаття на березі ріки не були порушенням до нинішнього часу. Але проект земельної реформи передбачає дозвіл на розорювання сіножатей і пасовищ, що неможливо допустити в водоохоронній зоні водойм.

### **Громадська екологічна організація «Еко-Галич»**

(лист від 27.10.2019 № 24-19)

Просимо внести зміни до чинного законодавства України:

1. Охорона та відтворення тваринного світу:

- Мінімізація негативного впливу полювання, шляхом контролю за обліком мисливської фауни та її використання.
- Боротьба з браконьєрством, шляхом реформування громадських мисливських організацій та активізації первинних колективів.
- Боротьба з браконьєрством, шляхом пломбування зброї.
- Збереження популяцій тварин з негативною динамікою чисельності, шляхом змін до Закону «Про полювання та мисливське господарство» у ст. 19

про мисливські види.

2. Збільшення площі та зміни до організації функціонування ПЗФ:

- Зміни до порядку створення об'єктів ПЗФ в розділі погоджень органів місцевого самоврядування.
- Зміни до організації функціонування ПЗФ на територіях, що належать іншим землевласникам і землекористувачам.

3. Мінімізація впливу безпритульних і здичавілих домашніх тварин на природні та урбаністичні екосистеми:

- Відлов та стерилізація безпритульних і здичавілих домашніх тварин з метою мінімізації їхнього впливу на природні екосистеми.
- Контроль за розведенням та утриманням домашніх непродуктивних тварин (реєстри тварин з чіткою прив'язкою до власника, чипування, заохочення власників до стерилізації та кастрації домашніх непродуктивних тварин).

4. Охорона та покращення умов утримання диких тварин у неволі:

- Створення єдиного прозорого кадастру червонокнижних диких тварин, що утримуються в неволі, на офіційному сайті відповідного відомства.
- Контроль за розведенням диких тварин (чипування, кастрація/стерилізація при відсутності спеціальних дозволів на розведення, механізми покарання за розведення без спеціальних дозволів).
- Контроль за вилученням диких тварин з природи.
- Дозволи на утримання червонокнижних диких тварин виключно у спеціалізованих зареєстрованих реабілітаційних закладах або зоопарках, акредитованих в ЄАЗА, ВАЗА.
- Підвищення вимог до порядку утримання диких тварин у неволі.

**Громадська рада з питань мінеральних ресурсів товариства «ЗНАННЯ» України та Об'єднання страховиків «Екологічний страховий пул»**

(лист від 15.11.2019 № 2-КПЕПП)

Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років:

1. Впровадження в Україні добровільного та обов'язкового екологічного страхування за участю Об'єднання страховиків «Екологічний страховий пул» для розробки фінансових інструментів захисту навколишнього середовища та внесення відповідних змін до законодавства України.

2. Сформувати стратегію реорганізації та розвитку гірничих галузей України: геологічної, гірничодобувної та гірничопереробної за формулою:

екологічна стандартизація/сертифікація – інвестиційно-геотоксикологічна експертиза – цінні папери – інвестування/страхування, на підставі реорганізації Держгеонадр в Офіс Гірських.

3. Сформувати перелік першочергових геотоксикологічних інфраструктурних проектів України: абразія північно-західного чорноморського узбережжя; переробка відходів, за аналогом Швейцарії та Швеції; раціональне використання мінеральної сировини та інші.

### **Рівненська зоологічний парк загальнодержавного значення**

(лист від 28.10.2019 № 186)

Повідомляємо про необхідність внесення змін до чинного Закону України «Про природно-заповідний фонд України» для покращення діяльності зоопарків:

1. Розділ 2. стаття 11 Визначає для зоопарків загальнодержавного значення органом державного управління - центральний орган виконавчої влади що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

2. Розділ 2. стаття 12 Керівники зоопарків загальнодержавного значення призначаються за погодженням з центральним органом виконавчої влади що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

3. Розділ 3. стаття 36 Проект організації території зоопарків загальнодержавного значення погоджується з центральним органом виконавчої влади що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

4. Розділ 6. стаття 47 Передбачає погодження розміру плати за відвідування зоопарків загальнодержавного значення з центральним органом виконавчої влади що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Абсолютно логічною в цій ситуації є стаття 46 - яка передбачає здійснювати фінансування заходів пов'язаних з функціонуванням зоопарків загальнодержавного значення за рахунок державного бюджету України. Всі зоопарки загальнодержавного значення знаходяться в комунальній власності і коштів з держбюджету не отримують. Ми не маємо жодного нормативного документу від центрального органу виконавчої влади що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища що регулює порядок оплати праці, відсутні важливі нормативи з порядку утримання тварин та з охорони праці.

5. Розділ 6. стаття 49 Надання податкових пільг зоопаркам- в 2010 році

було скасовано. На нашу думку було б доцільно встановити нульову ставку податку на додану вартість як компенсацію за відсутність державного фінансування.

6. Глава 10. стаття 36 де зоопарки можуть організовувати пересувні експозиції тварин - варто вилучити ,як таку що суперечить іншим законодавчим актам.

**Комунальна установа «Одеський зоологічний парк загальнодержавного значення»**  
(лист від 15.11.2019 № 396)

При підготовці проекту Закону України про зоологічні парки (зоопарки) України вважаємо за необхідне врахувати такі аспекти:

- зоологічні парки загальнодержавного значення повинні мати можливість фінансування не тільки з місцевих бюджетів, але також з державного бюджету;

- можливість звільнення від митних зборів та податків при переміщенні між зоопарками тварин в рамках європейських програм збереження рідкісних видів;

- можливість займатися реалізацією сувенірної та друкованої продукції, а не тільки її розповсюдженням;

- право зоологічних парків приймати та надавати допомогу диким тваринам, які перебувають у стані біди.

**Екологічна група «Печеніги»**

(лист від 28.10.2019 № 40-10/19)

1. За останні роки через хаотичне прийняття законодавчих актів, що мали б оптимізувати систему природно-заповідного фонду, вона в значному ступеню розбалансувалася: наприклад, служба державної охорони природно-заповідного фонду має статус правоохоронного органу, який фактично нічим не підкріплений – її посадові особи не мають відповідних зарплат і засобів індивідуального захисту, фактично соціально не захищені тощо; сумнівними є прийняті вимоги щодо збереження природних комплексів; практика резервування цінних в природоохоронному значенні земель припинена тощо.

З огляду на це, за участю представників установ природно-заповідного фонду і профільних фахівців-екологів заповідне законодавство варто системно переглянути.

2. Частина установ природно-заповідного фонду підпорядкована Держлісагентству. При цьому їх задачі в широкому розумінні – збереження

природних комплексів – суперечить головній задачі, на яку спрямоване це відомство – заготівлі деревини. Через цей конфлікт лісові установи природно-заповідного фонду постійно отримують вказівки, що суперечать їх завданням – наприклад, щодо розчистки лісових масивів від «захаращеності» - зрозумілий для звичайних лісових господарств, але неприйнятний (такий, що знищує місця мешкання багатьох видів) для заповідних установ захід тощо. В ситуації, коли лісові господарства є самоокупними, природно-заповідні установи не тільки не заробляють ніяких грошей, а навпаки - вимагають фінансування на свою діяльність – тому регулярно опиняються в ролі «пасинків». В 2012 році Державним бюджетом навіть не були передбачені кошти для їх утримання.

З огляду на це, установи природно-заповідного фонду, підпорядковані Держлісагентству, мають бути передані профільному відомству – Мінекоенерго.

3. Існуюча система діяльності Держекоінспекції – погодження перевірок з Міністерством та Державною регуляторною службою, реагування тільки на звернення від фізичних осіб, вимога «обґрунтування» звернення порушенням власних прав, за фактом – здійснення перевірок, якнайменше, через місяць після повідомлення про порушення тощо - зводить нанівець державний екологічний контроль як такий.

Для його відновлення ці перепони в роботі Держекоінспекції мають бути зняті.

4. Ліквідація в 2011 році в межах «адмінреформи» територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища (Мінприроди, Мінекоенерго) і передача їх повноважень департаментам екології обладміністрацій суттєво знизила керованість в довкіллевій сфері.

Для ефективної реалізації екологічної політики необхідно відновлення цих органів.

5. В умовах низької визначеності і безконтрольності використання місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища відбувається нецільовим способом і з численними порушеннями.

Верховній Раді варто перевірити використання цих коштів для впорядкування системи їх використання.

### **Громадська організація «Центр екологічних ініціатив «Екодія»**

(лист від 25.10.2019 № 220)

1. ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ забезпечити розгляд та прийняття законів:

Закон України «Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення» (відповідно до Угоди про асоціацію, Закон має бути прийнятий у рамках імплементації Директиви 2010/75/ЄС «Про промислові викиди»);

Закон України «Про національний реєстр викидів і перенесення забруднювачів» (РВПЗ);

Закон України про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів, № 9253 від 01.11.2018;

Закон України про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази, № 9082 від 14.09.2018.

## 2. КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ:

1) Завершити перегляд Національно визначеного внеску за Паризькою угодою, який має включати скорочення викидів парникових газів для досягнення цілей, прийнятих у Паризькій угоді (утримання підняття температури в межах 2 градусів), а також розробити План дій відповідно до встановленого Національно-визначеного внеску у кожному з секторів.

2) Створити умови, коли підприємствам-забруднювачам вигідніше робити модернізацію та шукати шляхи до зменшення/уникнення шкоди довкіллю, ніж сплачувати податки/штрафи за забруднення.

## 3. МІНІСТЕРСТВУ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ:

1) Повноваження Мінекоенерго з імплементації директив ЄС мають бути повною мірою передані до нової структури (зі збереженням кваліфікованих кадрів):

розробка законопроекту про комплексне запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення.

розробка законопроекту про реєстр викидів та перенесення забруднюючих речовин.

розробка законопроекту про Державну природоохоронну службу України.

2) Органи, що будуть видавати екологічні (інтегровані) дозволи, а також орган, відповідальний за здійснення нагляду (контролю), мають бути незалежними від галузевих міністерств.

3) Відмовити у видачі Висновку з ОВД через необґрунтованість звіту з ОВД та відсутність актуальних і сучасних досліджень, що дозволили б оцінити прийнятність впливу на довкілля запланованого будівництва та подальшої експлуатації енергоблоків № 3 та 4 на Хмельницькій АЕС.